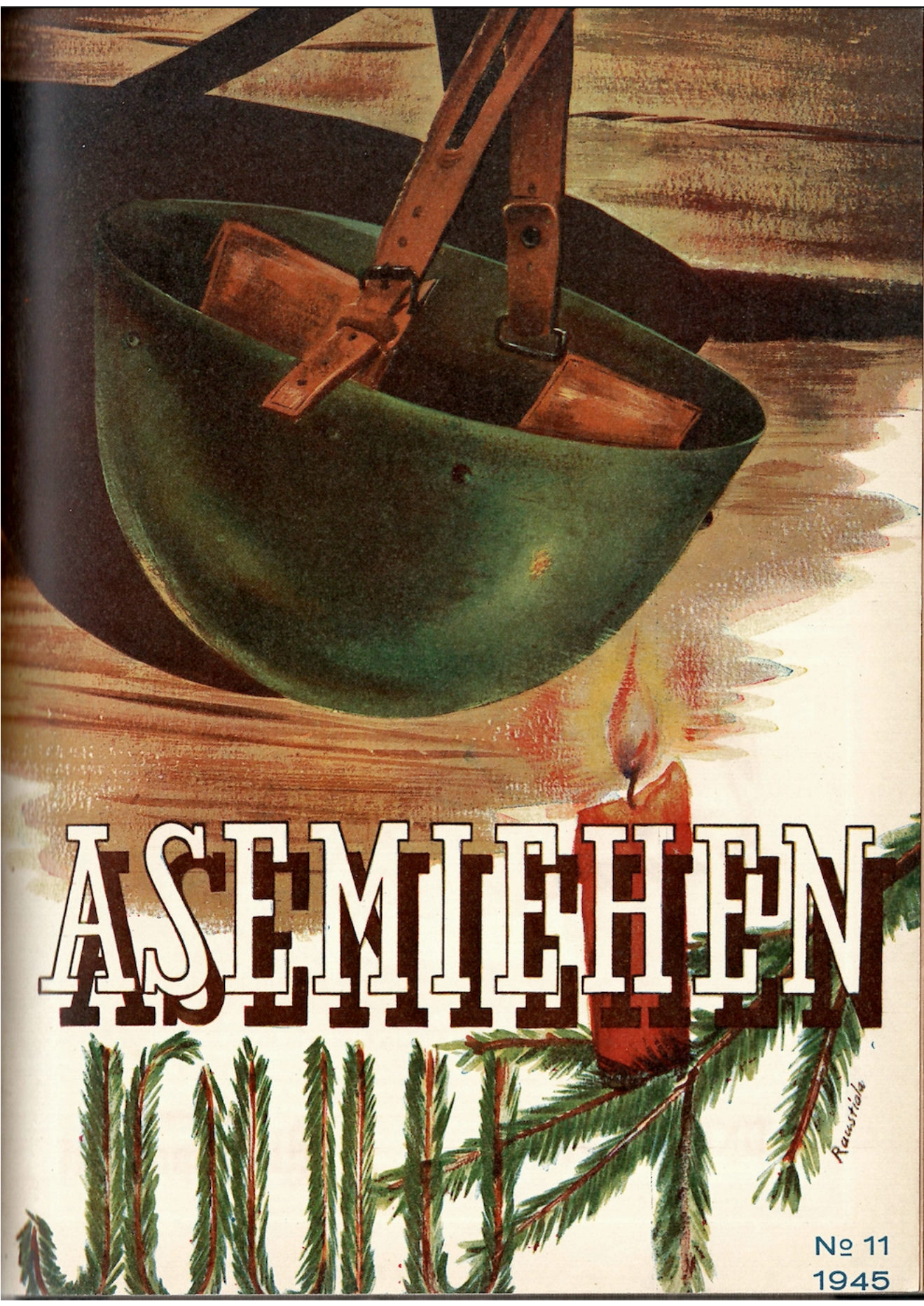

The background of the cover is a painting. At the top, a green military helmet with a brown leather chin strap is shown. Below the helmet, a lit candle with a red flame is visible. At the bottom, there are green pine branches. The title 'ASEMIETHEN' is written in large, white, serif capital letters with a dark outline, positioned across the middle of the image.

ASEMIETHEN

Nº 11
1945

Rauhan joulu 1945

SOK-laiset osuuskaupat pyrkivät nyt entistäkin tehokkaammin palvelemaan asiakaskuntaansa ja täyttämään ostajapiirin lisääntyvät toivomukset sitä mukaa kuin alkanut rauhanaika tuo uusia mahdollisuuksia.

Tampella
TAMPEREEN KONEPAJA

TUOKIOKUVIA
Huhtamäki-yhtymästä

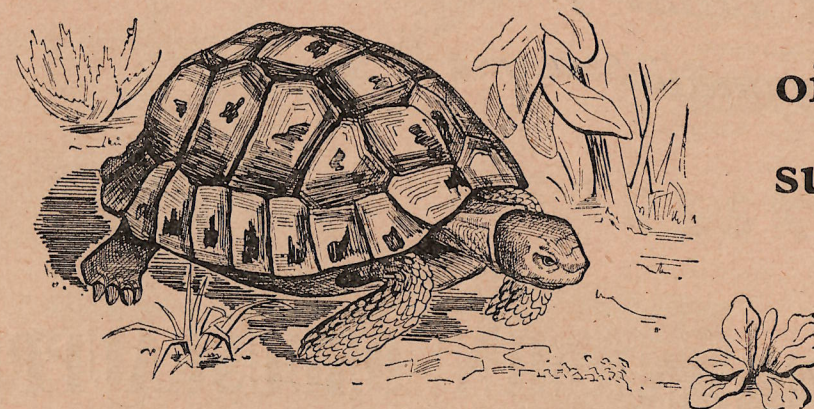
IPNOKSEN MESTAREITTEN

kahvipöydässä tarkastellaan päivän leipä- ja keksinäytteet. »Ihminen» näkkinä on jatkuvasti nimensä veroista ja Ipnoksen uusi tuote, hapen korppu, yllimestari Korhonen. »Mutta kun laatuvarasta tuli puhes», sanoo erikoisuus, »tulee mieleen menneiltä vuosilta tuo Ipnoksen vanha

ruudutettu MENSE-leipä, jonka voittanut ei ole vielä ruokapöydässä nähty. Muistatko, mikä maku! Se sopi minkä ruokailin kanssa tahansa, se muistetaan vielä vuosien takaa. Mensan aika ei ole vielä tullut, mutta kyllä tässä kaikki hiljallensa heltiä. Mitä nopeammin uurasimme ja mitä tehokkaammin päivätyömme suoritamme, sitä nopeammin pääsemme käsiksi rauhan ajan hyvyksiin.

Huhtamäki-yhtymä Oy
Hella
IPNOKSEN GALOSTAJA

Muutamia metrejä oikeaan suuntaan . . .

»Hitaasti päästään eteenpäin», tekisi mieli huokaista, kun on kysymyksessä niiden puutteiden torjuminen, joita sota ja pula-aika ovat joka alalla aiheuttaneet. Mutta pääasiaahan on, että kuitenkin päästään eteenpäin! Viimeisimpiä edistysaskeleita tekstiilialalla on se Ruotsista saatu puuvillaerä, jonka ansiosta PMK on voinut toimittaa markkinoille 2/3 puuvillaa ja 1/3 sillaa sisältäviä kankaita — sekoitus, jonka tuloksena ovat sekä pesua että kulutusta kestävät kankaat. Iloitkaamme siis jokaisesta pakasta, jonka näemme myymälöitten ennen niin tyhjillä hyllyillä — ja olkaamme yksimielisiä siitä, että jokainen ostamamme kangasmetri merkitsee myös metriä oikeaan suuntaan tiellä kohti parempia aikoja!

PMK
Puuvillatehtaitten Myyntikonttori

KONEITA

selluloosatehtaille
paperitehtaille
sahoille
valssilaitoksille

puuhiomoille
kuitulevytehtaille
kaivosteollisuudelle
ja turveteollisuudelle

PUMPPUJA
MOOTTORIRUISKUJA
SÄHKÖTERÄSVALUA

eri normien mukaan aina
20,000 kg kappalepainoisiin
saakka

*Tarjoamme auliisti palvelustamme
kaikissa myymälöissämme*

ROVANIEMEN OSUUSKAUPPA
ROVANIEMI **r.l.**

MUROLA - SINETTÄ - TAPIO - JAATILA - SODANKYLÄ
SYSÄJÄRVI - POSIO - VIIRI - JÄÄSKÖ

PUUNJALOSTUSTEHDAS

TANU OY.

TAMPERE - Ahotie 34 - Puhelin 2624

- Valmistamme asiantuntemuksella TYYLI-KALUSTOJA ym. alaan kuuluvaa.
- Omat arkkitehtimme suunnittelevat ja laativat kustannusarvioita sekä piirustuksia tilaajien toivomusten mukaan.

moninverroin enemmän kuin paljas teksti. Mutta ei riitä, että valokuva on onnistunut, sen täytyy olla hyvä ja selkeä myös painoasuun saatettuna.

Valmistamme nykyaikaisessa kuvalaattalaitoksessamme ensiluokkaisia kuvalaattoja. Mainittakoon, että tässä lehdessä esiintyvät kuvat ovat meidän valmistamiamme.

SARESKUVA Oy.

HELSINKI
Helenankatu 4
Puhelin 30 357

Oy Perleko

HELSINKI
Aleksanterink. 48

A.B. P. G. HOLM O.Y.

NAUHATEHDAS
KILLINKOSKI - Puh. 5 ja 50

Tytäryhtiö

HELSINGIN SILKKIKUTOMO O.Y.

HELSINKI - Nokiantie 2-4
Puh. 72 173, 73 700, 75 169

**BARKER-
LITTOINEN OY**
Verkatehdas, Littoinen

Tuotamme:

Sähkösilitysrautoja
Keittolevyjä
Sähköjuottimia
Jäähdytyskaappeja
Sähkömoottoreita
y.m. sähköalan tarvikkeita

Penkkiporakoneita
Pylväsporakoneita
Pistohöyliä
Yleisjyrsinkoneita
y.m. työkoneita

OY Elektro KONE AB
HELSINKI, Pihlajatie 18, Puh. 81 993

Asemiehet

**Monen varuskunnan kasarmialueella
voisi hyvin elättää kesän yli lampaita
useampiakin.**

Tämä tarjoaa monelle Teistä mahdollisuuden
omatoimisuuteen vaatetuspulan lieventämiseksi
ilman vaatetuspisteitä.

TILATKAA hyvissä ajoin yksi tai pari maaliskuuhuhtikuussa syn-
tyvää karitsaa talosta, jossa on kookkaat lampaat (painavat
täysi-ikäisinä väh. 45 kg).

Ottakaa ne hoitoonne laidunkauden alkaessa. Keritsemällä
ne elo-syyskuun vaihteessa ensimmäisen kerran, ehtii niihin
kasvaa ennen kylmien tuloa niin pitkä villa, että ne tarkene-
vat lämmittämättömässäkin mutta vedottomassa suojassa aina-
kin joulukuulle saakka. Näin toimien saatte omaan käyttöön
villaa, jonka voitte kehruttaa langaksi tai vaihtaa kankaaksi.
TÄSSÄ VAIHTOKAUPASSA TARJOAVAT TEILLE PALVELUK-
SIAAN asiamiehemme, joihin toimivat SOK:n jäsenosuuksikaupat
ja joukko muita liikkeitä. Niillä on usein varastossaan sekä
naisten leninki- että miesten pukukankaita, ja ottavat ne vas-
taan vaihdon vastikkeeksi myös villakudinlumpua.

VILLAKESKUS Oy.
TAMPERE

**Emännän
luotettavia
apulaisia**

ovat

**KONESILLAN
emalit**

Sileä emalipinta on helposti puhdistettavissa
ja kestävydessään ensiluokkainen

Kauniita

Kestäviä

Käytännöllisiä

Kotimaisia

Nykyään on emalituotteitamme valmistus rajoitettua mutta raa-
ka-aineen saannin helpotuttua alkaa sarjatuotantomme jälleen.

WÄRTSILÄ-YHTYMÄ O/Y
MYynti

HELSINKI

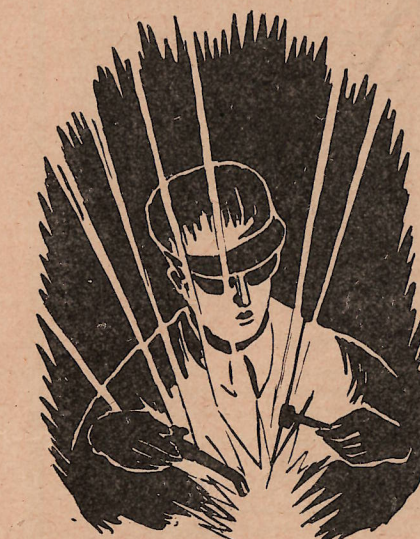
Myynti tapahtuu ainoastaan jälleenmyyjiemme kautta
ympäri Suomen.

**Tämä merkki takaa
tuotteen laadun.**

ET. MAKASIININK. 3 - PUH. 60 901, 66 763

**Vanhasta uutta!
Rikkinäinen ehjäksi!**

Koska ette nyt voi os-
taa uutta, niin anta-
kaa meidän korjata
kaikki vanha ja rik-
koutunut käyttökel-
poiseksi

Kunnostamme:

Hammaspyörät,
Ompelukoneet,
Kirkonkellot, Sy-
linterit, Pumput,
Akselit y.m.

HUOM.!

Suoritamme sekä kaa-
su- että sähköhitsausta

**Nimemme takaa
työn laadun!**

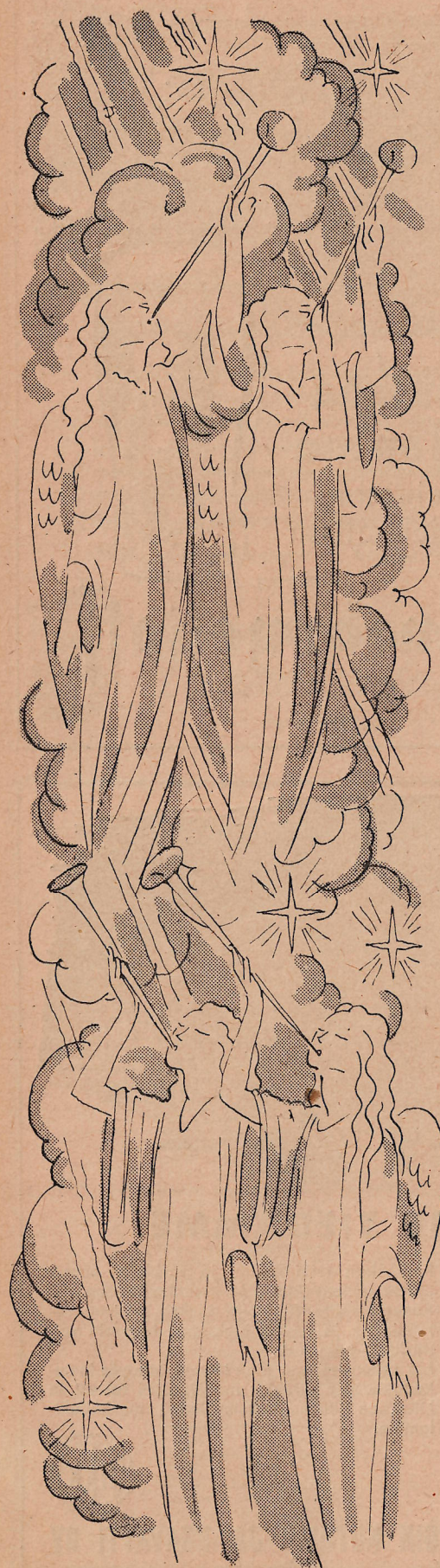
SATAKUNNAN HITSaus

JOHN BLOMGREN - PORI - ISO-LINNANK. 10 - PUH. 1643

Hannu Elo:

Joulutähtiä kohti

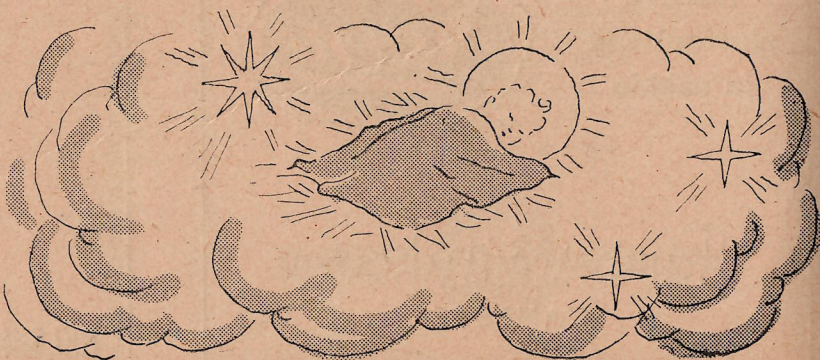
Jouluni minne saikaan!
Sen muistikuvatkin jo unohtuvat,
ja parhaimmatkin lapsuuteni kuvat
vaihtuvat pahaa taikaan.

Helisi lehti haavan
kun leikkiessään saunarantaan nukuin.
En aavistanut: öiseen usvaan hukuin
viluisen meren aavan.

Tulinen nuoruus souti
mun veressäni voimakkaana kerran.
En nähnyt: palvelukseen pahan Herran
minua himot nouti.

Nyt kuulen Äänen:

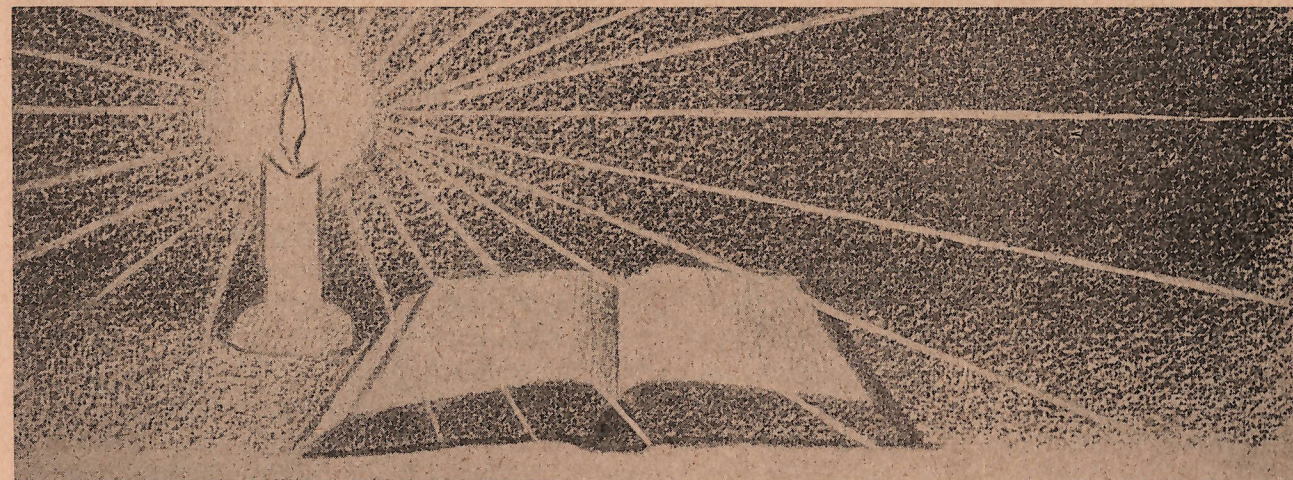
Iankaikkisen Sanani mukaan
olen katsonut sydämees.
Sen nähnyt, mitä ei kukaan
ole aavistanutkaan ees.
Nyt turhuutes jää, Sinä lähdet,
on sielusi sylissäin.
Sinun lapsuusjouluksi tähdet
jo viittovat kotiapäin.

N:o 11.

1945

8. vuosikerta

Joulunusko — lapsenuskko

»Lapsi on syntynyt,
poika on annettu meille.»

Joulun viestiä, Jeesuksen syntymää, ovat julistaneet monet sanomat profeettain ennustuksista lähtien. Tänä epätoivoisena aikana, jolloin suuret valtiomiehet selittävät kansakuntien ja yksilöjen kohtalon maallisesti riippuvan ihmisen uskosta hyvään ja luottamuksesta toisiinsa, meidän on kristillisesti helppo ymmärtää heitä, sillä he ovat tulleet siihen ainoaan varauksettomaan, selityksettömään, joka sisältyy sanaan usko ja jolle muuta sanaa ei ole. Sekään eivät enää todistele. Päin-vastoin he vakuuttavat, että tehtävöön kaikki mitä ihmisjärjellä ja suurten valtakuntien voimalla on mahdollista, se ei ihmisjulkunutta tuholta pelasta ellei avuksi tule ehdoton luottavaisuus. Näin ovat maailman viisaat tulleet lapselliseksi. Ne terävät aivot, jotka ovat temmanneet osan maailmanlaikkeuden salaisuuksista, tunnustavat itsensä

avottomiksi, kääntyvät niiden siäisten voimien puoleen, joita he tietävät olevan olemassa mutta joita he eivät hallitse, ja sanovat: uskoa ja luotakaa!

Siksi tämän joulun sanoma ennen kaikkea on sanomaa lapsenuskosta, ihmisen uudestisyntymästä lapsenuskoon.

Jeesus Kristus itse korosti kaikessa julistuksessaan uudestisyntymistä lapsenuskossa. Tämä hänen julistuksensa on niin ajankohtainen, että tuntuu kuin se olisi juuri nyt, juuri tänään kirjoitettu. Kuinka äskettäin vielä puhuttiin maailman mahtajista, kaikkien vastustajiensa voittajista! Ja kuitenkin heidän on nyt kuultava suuremman mahtajan, suuremman voittajan sanaa, uskotettava se mitä Hän täällä opettaessaan lausuaan teroitti. Kyshymys: kuka on suurin tässä maailmassa — on saanut äkkiä aavistamattoman kantarvan sisällyksen. Tuo kysymys on kääntynyt samaksi, jonka Jeesuksen opetuslapset kerran väärään viisautteen langetessaan

tekiwät. Se kysyiwät mestariltaan: "Kuka on olewa suurin taiwaan waltakunnassa?", Tietenkin he odottiwat, että Jeesus ojentaiji kätensä heidän puoleensa ja sanoiji: "Tietenkin te.,, Mutta niin Hän ei tehnyt. Sen sijaan Hän kohotti maasta heidän jaloisjaan telmineen pienokaisen ja sanoi heille: "Ellette woi tulla tämän lapsen kaltaiseksi, nii nette pääse taiwaan waltakuntaan.,,

Miin ehdoton, niin tinkimätön on tämä taiwaallinen totuus, ettei ihminen edes omisja, järjensä wallittawissa olemissa eettillisissäkään ihanteisjaan pääse toiwomuksensa ja kaipauksensa perille ilman uskon woimaa, wieläpä niin ajatuksellisesti kiteyty-mättömän uskon kuin mitä lapsenusko on. Kuinka siis voitaijin kristillisessä kiltwoittelussa iankaikkista elämää kohti päästä perille ilman lapsenuskoa.

Kristus ei tässä wetoomuksessaan lapsen uskoon suinkaan tarwoittanut sitä, että me noin kätännöllisesti katsoen heittäytyisimme lapsiksi. Lapset woiwat olla pahoja, heidän waistoisjaan saattaa joskus ilmetä perisynnin kirus lähes yhtä woimakkaasti kuin aikuistenkin. Mutta lapsi on luottawainen, uskoisjaan ehdoton. Kun sitä kutsuu, niin tulee se hyllettäwän jaloin vastaanottamaan sitä mitä sille tarjotaan. Rehottaessaan meitä tulemaan lapsen kaltaiseksi Kristus tarwoittaa sitä, että meidän olisi kiusauksisjamme uskottawa, tultawa ja vastaanotettava hänen kutsunsa ja se lahja, minkä Hän siunauskeksi tästä luottawaisuudesta on meille warannut. Wertausten lapsesta monet käsittäwät wertauskeksi synnittömyhdestä. Miin Sana ei sano. Ei ole yhtään synnitöntä maan päällä, ei ketään autuudestaan warmaa, olfoonpa hän waikka pieni lapsi. Belastuksen tuo wain se, että ottaa tarjotun pelastuksen, koko itsensä, ähnsä ja telonsa unohtaan ja Jumalan käteen pannen, awuttomana vastaan niinkuin lapsi.

Kyhijänä aikana, kun sodan taakka on kirkwoittumassa, jopa sen meille panemia rajoja ja esteitä tuskastuneesti ja wäijän halutaan kaataa, on iskusa-noista ensimmäiseksi tullut wapaus, koska wapaus on ollut kahleisja, koska sen on tähtynyt elää maan alla. Jokaisessa ihmisessä on wapaustaistelija ja wallan-kumousmiestä ellei yhdesä niin toisessa katsan-nosja. Wapaus on warjinkin nuorison kulkainen sana. Mutta wapaus on myöskin Raamatun sana, se kaituu pyhässä kirjassa kanteen kanteen. Koko kristinusko on pyrkimystä wapauteen. Wapaus ei kuitenkaan ole wapausien ottamista. Kun ihminen sanoo, että hän tahtoo olla wapaa, niin sywimmässä tietoisuudessaan hän kuitenkin ei itselleen-kään myönnä, että hän saisi tai edes haluaisi elää elämänsä aiwan waistojensa ja päähänpištojensa warasja, tai warjinkaan salliji toisen tehdä aiwan mielensä mukaan. Rajaton wapaus on oikeastaan

suurinta itsensä uhraamista elämään ja toimintaan wieraan houkutuksen mukaan. Miin sanotun rajat-toman wapauden tietä kulkewat waeltawat war-masti itse asiassa kaikkein tarjimmän aidattua, kaik-kein suurimassa määrässä toisen ohjaamaa pol-tua, jossa toisen kannustimena ei suinkaan ole kul-tijan etu waan päinwastoin tarwoitus hyötyä hä-nestä mahdollisimman paljon joko aineellisesti tai ruumiillisesti, wälistä älyllisesti ja henkisesti.

Wapauteen sijallistetaan myöskin uskon wapaus. Monet wetoawat tässä Paawalin sanaan, että jo-kaisen pitää omalla uskollaan autuaaksi tuleman. Miten tulkitaan tällöin sanat: omalla uskollaan? Miin, sillä lailla se on tulkittawa, jos uskon wapautta näin puolustetaan, että usko riippuiji uskon esi-neestä. Mutta kuka myöntäiji usko w a n s a lihan himoon, filmäin pyhntöön ja elämän koreu-teen, waikka he sitä "wapaudentraffaudeisjaan,, tarwoittelewat ja waikka he juuri "uskon wapai-bella,, noita pyhiteitä puolustelewat.

Ei woi olla muuta wapautta kuin sijainen wapaus, se wapaautuminen, joka seuraa lapsenuskosta. Si-jainen wapaus on antautumista Jumalan lapsiksi. Joka siihen pyrkii ja joka sen saawuttaa jokapäiwäi-sessä lapsenkosketuksessaan Jumalaan, hän on wapaasta kaikesta siitä maailman filmänpalveluksesta, jota nuo ulkonaisesti wapaat aina orjuutukseen saakka tekewät. Heille sanelee jokainen mielipi-teensä, wakaumuksensa, tapansa ja tottumuksensa, heidän on tehtäwä juuri niin, kuin heidän "wapaana,, pitäjä ympäristönsä toiwoo, ja lisäji wielä monesti sekä ruumiinsa että sielunsa turmioiksi. Jo maallisessakin katsannossa on toki oikeus tehdä hywää itselleen kallisarwoinen wapaus, wielä kallisarwoisempaa on saada wapaasti toteuttaa kutsumustaan. Ja kutsumuksesta suurin, kaikille yhteinen kutsumus on waellus iäijhyhteen, Jsan syliin, antautuminen Jumalan lapsiksi.

Ihmiset pelkääwät antautumusta, pitäen sitä itsensä uhraamisena. Miin kuitenkin on jo jokapäi-wäisessä elämässä ja erityisesti kristillisessä waellus-essa, että se, joka antaa itsensä, woittaa. Wälpitöntä, sydämellistä tarjoutumista ei torjuta koskaan ihmistenkään kesken, wöntowieraittenkaan kesken. Ei woida ajatella, että maallinen iä torjuiji lapsensa, kun se luottawaisin filmin nojaa hänen polwiinsa. Kuinka saattaiji taiwaallinen Jsa torjua awuttoman, särjetyn sielun, joka jättäytyh hänen armoilleen, joka lapsen tawoin kurwoittautuu awut-tomuudesta ja ahdistuksesta hänen puoleensa, anoen:

Mun ota käten Herran
ja taluta!

Tartutkaamme lapsenuskossa Herran käteen tänä jouluna.

SCOLASTICUS:

„Henkien taistelu“ kautta aikojen

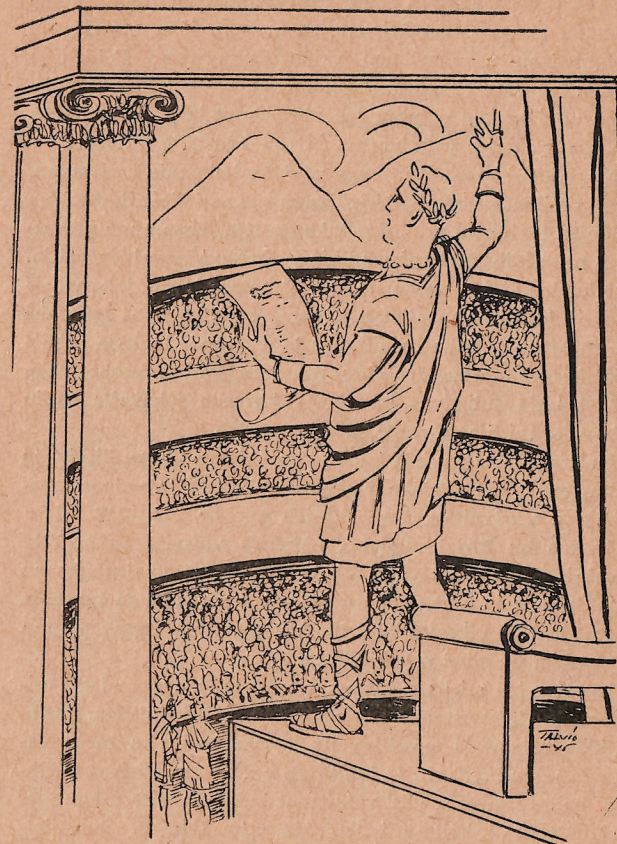
Katsaus ajatuksen- ja sananvapauden
kehitykseen.

Asiaan kuuluu nykyään päivän puheaiheisiin. Sodan päättyessä sensuuria lievennetään ja sanan- ja ajatuksen wapaus pääsee taas oikeuksiinsa, mutta siitä huolimatta voidaan hyvällä syillä väittää, ettei sanan wapautta ole milloinkaan ollut olemassa siinä merkityksessä, että sillä olisi ollut paljoakaan vaikutusta yleiseen kehitykseen. Kukaanhan ei tosin ole minään aikana voinut estää ihmisiä ajattelemaasta vapaasti, mutta kun sana on aina kahlehtinut jonkinlainen sensuuri, on vapaana liikkuvan ajatuksen käytännöllinen arvo ollut vähintään kyseenalainen.

Vanhan perinnäistavan mukaan eurooppalaisen ajattelun historiaa esitettäessä on tapana aloittaa antiikin Kreikasta ja Roomasta. Yleisesti liioitellaan kuitenkin noissa yhteiskunnissa vallinnutta ajattelemisen wapautta. On muistettava, että esim. kreikkalaisiin kuului suuri joukko erillisiä kansoja, jotka olivat tavoiltaan, luonteeltaan ja tottumuksiltaan hyvinkin erilaisia, eräät niistä kehitykseltään melkein pätakapajuisia. Edistyneimpiä olivat joonialaiset, etenkin atenalaiset. Kuitenkin voidaan heidänkin keskuudessaan todeta — ei niinkään harvinaisia — tapauksia, jolloin ajattelun wapautta vastustavat voimat pääsivät huomattavalla tavalla sitä rajoittamaan, wieläpä suorastaan wainoamaankin.

Varsinaisesti voidaan eurooppalaisen tieteen ja filosofian historia laskea alkaneeksi Jooniassa kuudennella ja wiiden-nellä vuosisadalla e.Kr. Siihen aikaan panivat vanhat filosofit ensikerran kyseenalaisiksi oikeaoppiset katsantotavat ja helleenien uskonnolliset käsitteet. Herakleitos esitti opin kaiken pysyvältä näyttävän muuttumisesta, Demokritos kehitti atomistisen teoriansa maailman kaikkeudesta ja "kansanpuhuja" Ksenophanes kulki kaupungista kaupunkiin, moraalilla syillä perustellen oppiaan, joka suorastaan kumosi siihen saakka vankkumattomina pidetyt kansanomaiset käsitteet jumalista ja jumalattarista, sekä iwailli ajatusta ihmisenmuotoisista jumalista, joutumatta kuitenkaan tekemisiin sen enempeä maallisen kuin kirkollisenkaan esivallan kanssa.

Tämä suvaitsevaisuus voidaan selittää vain siten, että kreikkalainen papisto ja kaupunkivaltioiden virkamiehet eivät muodostaneet minkäänlaista mahtavaa kastia tai luokkaa, joka arwovallallaan olisi saanut waikenemaan jokaisen, joka yritti järkyttää perinnäisiä käsityksiä ja tapoja. Siwili-viranomaiset pitivät käsissään julkisen uskonnonharjoituksenkin walvonnan ja — vaikka muutamilla suwilla saattoikin olla suuri vaikutusvalta — olivat papit, samoin kuin virkamiehetkin vaatimattomia yhteiskunnan palvelijoita, joiden sanalla oli merkitystä ainoastaan oman alansa asioissa.

Vaikka mikään kirkollinen tai maallinen auktoriteetti ei siis kahlinnutkaan filosofista ajattelua, rajoittui tämä intellektuaalinen vapausharrastus — kuten useimmiten — vähemistöön. Kansanjoukot olivat hyvinkin taikauskaisia ja joskus tämä taikauskoinen henki woi aiheuttaa suoranaista toisinaajattelevien wainoakin. Niinpä ei edes mahtawa Perikles voinut pelastaa ystävänsä, "harhaoppista" Anaksagorasta joutumasta tuomituksi suuriin sakkoihin ja karkoitettavaksi Atenasta. Samasta kaupungista sai filosofi Protagoras pelastautua pakenemalla, siksi, että oli teoksessaan "Jumalasta" asettanut kyseenalaisiksi kansanomaiset jumala-käsitykset.

Suvaitsewampia kuin kreikkalaiset, olivat roomalaiset, joiden valtiotaitoon kuului kaikkien uskontojen ja oppisuuntien suvaitseminen. Tämä periaate lienee selvimmin sanottuna keisari Tiberiuksen säännössä: »Jos jumalia herjataan, niin antaa heidän itse pitää puolensa.»

Poikkeus tästä suvaitsevaisuussäännöstä tehtiin ainoastaan kristittyihin nähden. Helppoa on osoittaa, että poikkeus perustui enemmän valtiollisiin kuin uskonnollisiin syihin. Roomalaisen ajattelutavan mukaan olivat kristityt ainoastaan juutalaisuudesta eronnut lahkokunta ja jos se olisi tyytynyt wain ottamaan sijansa Rooman satojen muiden uskontokuntien joukossa, olisi sitä suwaistu, kuten kaikkia toisiakin. Mutta sen pyrkimys laajentamaan, yhdessä kristilliselle ja juutalaiselle uskonnolle ominaisen, toisin uskoviin kohdistuvan suvaitsemattomuuden kanssa, saattoi keisarit näkemään siinä poliittisen vaaran.

Jo yksistään se, että kristityt ja juutalaiset kieltäytyiwät uhraamasta roomalaisille ja jumalille ja jumaliksi koroitetuille keisareille, riitti leimaamaan heidät kapinallisiksi. Tämän uhraamisen tarkoituksena kun oli vertauskuvallisesti esittää Rooman valtakunnan yhteenkuuluvaisuutta ja yhtenäisyyttä.

Tällä tavalla näyttää asian käsittäneen Domitianus, aloittaessaan ensimmäisen kristittyjen vainon, joka samalla oli ensimmäinen uskonnollinen vaino Euroopassa. Poliittisen vainon luonteen sille lisäksi antoi vielä alkukristittyjen julistama oppi kaiken omaisuuden yhteydestä ja heidän kiihkeä vihansa Rooman valtakuntaa ja sen edustajia vastaan.

Nykyinen historiantutkimus näyttää kuitenkin osoittavan, että kristillinen historiankirjoitus on suuresti liioitellut noiden vainojen laajuutta ja uhrien lukumäärää. Useammin aiheutettiin niitä kiihtynyt rahvas kuin perin suvaitsevainen valtio. Sitä kauhistutti tuo salaperäinen itämainen lahkko, joka vihasi jumalia ja toivoi maailman loppua. Sivistyneistöä tympäisi sen ilmeinen kulttuurivihollisuus ja omistavia luokkia peloitivat kaiken omaisuuden yhteyttä saarnaavat apostolit, jotka lisäksi vielä julistivat jumalansa kirousta jokaiselle toisin uskovalle tai ajattelevalle.

Kaikista näistä syistä huolimatta sai kristillinen kirkko jo kolmannella vuosisadalla järjestystä julkisesti ja vainot lopetettiin n.s. suvaitsevaisuusediktilla vuosina 311–313 j.Kr.

Joskus on kirjallisuudessa näkynyt viitteitä siihen, että alkukristilliset marttyyrit olisivat kuolleet puolustaessaan omantunnon ja ajattelemisen vapautta roomalaista tyrannia vastaan. Niin oikealta kuin tuo käsitys ensi hetkessä saattaa tuntuakin, on siinä syytä oikaisuihin.

Kristittyjen mieltä ei kysymys omantunnonvapaudesta erikoisemmin kiinnostanut. He vaativat — ei kristilliseltä, mutta kaikkia uskontoja suvaitsevalta — valtiovallalta tuota vapautta *yhäsin itselleen*. Ja luultavaa on, että he olisivat kiittäneet hallitusta, jos se olisi vainonnut kaikkia muita uskontoja, vieläpä toisia kristillisiä lahkojakin, esim. »kirottua gnostilaisuutta», ja jättänyt heidät rauhassa noudattamaan omia seurakunnallisia sääntöjään, vastoin oomalaisia lakeja ja aseuksia. Joka tapauksessa he, heti kun kristillinen valtio oli perustettu, olivat valmiita unohtamaan omantunnonvapauden periaatteen. »Marttyyryrit kuolivat omantunnon, mutta ei vapauden puolesta», sanoo eräs asiaa tutkinut englantilainen tiedemies sattuvasti.

Keskiaika voidaan oikeastaan laskea alkaneeksi n. kymmenen vuotta sivaitsevaisuusjulistuksen jälkeen, jolloin keisari Konstantinus alkoi painostuksen kristinuskon hyväksi. Tämän keisarin ja hänen seuraajiensa aikana jyrähteli julistus toisensa perästä vanhojen jumalien palvelusta ja vääräuskoisuutta vastaan. Poikkeuksen teki ainoastaan Julianus Apostata (Luopio), joka koetti palauttaa vanhaa järjestystä ja määräsi mm. että kristityt eivät saaneet toimia opettajina kouluissa. Hänen toimerpiteensä jäivät kuitenkin väliaikaisiksi ja pakanuuden murskasi lopullisesti Theodosius I, jonka ankarat lait neljännen vuosisadan lopulla tekivät vanhojen jumalien palvelemisesta valtorikoksen.

On kiintoisaa lukea, että eräs sen ajan pakanallinen henkilö yritti johtaa kristityt keskinäiseen suvaitsevaisuuteen, samanaikaisesti kun harhaoppisen Priskillianuksen teloitminen Espanjassa aloitti uskonnolliset vainot kristillisessä maailmassa. Kirjeessään keisari Valensiukselle, kehoitti Themistius häntä suvaitsevaisuuteen toisin ajattelevia kristittyjä kohtaan, vedoten mm. seuraaviin syihin: »Yksilöiden uskonnolliset vakaumukset muodostavat alan, jolla hallituksen auktoriteetti ei voi saada mitään aikaan, sillä uskosta luopuvaisuus johtaa ainoastaan tekopyhyyteen. Kaikkia uskontoja olisi siedettävä. Siviilihallinnon pitäisi hallita oikeaa ja vääräuskoisia kaikkien yhteiseksi hyväksi.»

Sen ja seuraavien vuosisatojen historia osoittaa, ettei kehoitusta noudatettu.

Vainon periaatteen esitti tuleville sukupolville ehkä voimakaimmin kirkkoisä Augustinus. Seurasi me'keinpä lukemattomia vainoja, uskonsotia ja »ristiretkiä». Miehiä, naisia ja

lapsiakin poltettiin, hirtettiin ja kidutettiin joukoittain. Kuitenkaan ei vielä ollut olemassa mitään varsinaista järjestöä, jonka »pyhänä» tehtävänä olisi ollut taistelu harhaoppisia vastaan, ennen kuin albigensien ja heidän suojelusherransa Toulousen kreivin kukistumisen jälkeen, jolloin paavi Gregorius IX perusti pyhän inkvisitionin, jota Innocentius IV täydensi erikoisella bullalla, jossa vainoamiskeisto määrättiin jokaiseen »kaupunkiin ja jokaiseen valtioon, yhteiskuntarakennuksen täydennykseksi». Kun inkvisitioni oli täysin kehittynyt, peitti se koko roomalaiskatolisen uskontoalueen kuin verkko, jonka silmien välitse harhaoppisen oli vaikea pukahtaa. Kokonaiset kansat julistettiin inkvisitionin palvelijoiksi ja harhaoppisen ilmiäntamisesta tehtiin pyhä velvollisuus — aivan samoin kuin poliittisesti »harhaoppisten» ilmiäntamisesta joissakin tämän ajan diktaattorivaltioissa. Tästä oli seurauksena se, että kaikki joutuivat lähimmäisiensä, vieläpä oman perheenkin silmissä epäluulon alaisiksi. Oikeudenkäynneissä harhaoppisia vastaan ei tunnettu sääliä ja järkevät keinot totuuden ilmi saamiseksi hylättiin. Syytetty katsottiin jo ilman muuta syylliseksi. Tuomari oli samalla kantaja ja syytettyä vastaan hyväksyttiin kaikki todisteet, olivatpa ne kuinka häpeällisiä ja mahdottomia tahansa.

On sanottu, että inkvisiittorit puolustivat vääryyttä raakuuksien avulla. Ankaran oikeaoppiselta kannalta menettely kuitenkin oli täysin ymmärrettävää: Kun »oikea» oppi kerran oli ihmisen ikuisen autuuden ehto, oli täysin luovallista, vieläpä kiitettävääkin, käyttää kaikkia keinoja sen tukemiseksi.

Kaiken tieteen harjoittaminen oli näissä oloissa tietysti mahdotonta, sitäkin suuremmalla syyllä, kun harhaoppisten vainojen lisäksi kukoistivat vielä noitavainot. Jokaista uuden tieteellisen teorian esittäjää voitiin syyttää harhaoppisuudesta ja jokaista käytännöllistä tieteen harjoittajaa uhkasi syyte noituudesta. Sekä kirkkoisä Augustinus, että oppinut tohtori Martti Luther olivat yksimielisiä siitä, että kristittyjen taudit olivat pirun synnyttämiä, vääräoppisten taudit taas Jumalan vihan ilmauksia. Sen lääkärin kohtalo, joka olisi uskaltanut sitä epäillä, ei olisi ollut kadehdittava kumpaisenaakaan ajankohtana.

Vasta kahdennentoista vuosisadan loppupuolella alkoi näkyä merkkejä siitä, että vuosituhantinen pimeys alkoi häihä. Aristoteleen filosofia alkoi tulla tunnetuksi Länsi-Euroopan oppineitten keskuudessa. Filosoofi Averroes synnytti Aristoteleen filosofiaan perustuvilla teoksillaan pienen rationalismin aallon kristityissä maissa. Tämä maurilainen ajattelija esitti mm. opin aineen ikuisuudesta ja kielsi sielun kuolematonmuuden. Jouduttuaan karkoitetuksi Espanjan hovista, toimi hän mm. Pariisin yliopistossa, jossa hänen oppilaansa muodostivat oman teologisen koulukuntansa, jonka kuitenkin paavi Johannes XXI hajotti ja julisti harhaoppiseksi. Averroesin vaikutusta lienee havaittavissa myöskin kuuluisan Tuomas Aquinolaisen kirjoituksissa, joista useinkin on vaikeaa sanoa, ovatko ne tarkoitettuja uskoa horjuttamaan, vaiko sitä tukemaan.

Vaikka vainojen aika jatkuikin yhä, alkoi Italiassa kolmannellatoista vuosisadalla henkinen vapausliike, jota historiassa nimitetään renessanssiksi. Samoin kuin äsken uudelleen löydetyt antiikin ylimykset, suhtautuivat renessanssin miehet aikansa uskonnollisiin käsityksiin suvaitsevaisesti, pitäen niitä rahvaalle sopivina ja tarpeellisina, vaikka eivät olleetkaan vakuutettuja niiden sananmukaisesta totuudesta.

Neljännellä-, viidennellä- ja kuudennellatoista vuosisadalla loi renessanssi kuitenkin, ensin Italiassa, sitten muissa maissa älyllisen ilmapiirin, jossa ajatuksen vapautuminen saattoi alkaa ja tie päästä kehittymään. Jo ristiretkien aiheuttama lähempi seurustelu »pakanallisten» idän kansojen kanssa, oli aiheuttanut sen auktoriteettien alkavan horjumisen, jota sittemmin kirjapainotaidon keksiminen ja kokonaisten uusien maanosien löytäminen myöhemmin jatkoivat. Samanaikainen paavinvallan väheneminen, pyhän kirkkovaltion rappeutuminen ja mahtavien yksinvaltojen — joissa kokonaan maalliset seikat johtivat ja määräisivät kirkollistakin politiikkaa — kasvaminen aiheuttivat olosuhteita, joiden vallitessa uskonpuhdistus kävi mahdolliseksi.

Huonoa historian tuntemusta osoittaa kuitenkin se — varsin yleinen — luulo, että uskonpuhdistus saattoi voimaan uskonnon ja omantunnon vapauden, sekä suvaitsevan suhtautumisen toisin ajatteleviin. Mikään ei ollut johtaville reformaattoreille sen vieraampaa, kuin heidän omista mielipiteistään eroavien ajatusten suvaitseminen. Siinä suhteessa ei ollut mitään eroa katoolisen kirkon ja uusien kirkkokuntien välillä. Sotia ei käyty uskonvapauden puolesta, vaan tiettyjen opinkappaleiden välillä. Reformaattorit asettivat oman auktoriteettinsa paavin auktoriteetin tilalle, raamatun auktoriteetin kirkon auktoriteetin asemaan, mutta raamattua oli tulkittava siten kuin sitä tulksivat Luther tai Calvin. Niinpä Luther vaati, että anabaptistien lahkoo vastaan oli käytettävä miekkaa; Calvin poltatti espanjalaisen Serveuksen harhaoppisena ja Melancthon kiitti tätä tekoa »tosikristillisenä ja tuleville polville esimerkiksi kelpaavana».

Ei voi siis sanoa protestanttien olleen sen suvaitsevaisempia kuin katolisen kirkonkaan. Jos tie oli ristiriidassa kirkollisten opinkappaleiden kanssa, ei sen edustaja saanut sen enempää armoa Lutherin kuin paavinkaan edessä. Elisabetin aikana ei protestanttinen Englanti jäänyt harhaoppisten, eikä noitien vainoimisessa paljoakaan jälkeen katolisesta Espanjasta, mutta uhrien lukumäärän tuntemattomuuden vuoksi ei sen uskonnollinen innostus ole saanut riittävästi tunnustusta.

Uudenaikaisten suvaitsevaisuusperiaatteen toi Euroopan uskonnolliseen elämään ensimmäisen kerran eräs italialainen *Fausti Sozzini* (Socinus), jonka perustaman socisiaanien lahkoon v. 1575 julkaisemassa katekismuksessa vaino on kielletty. Socinus oli sitä mieltä, että hänen periaatteitaan voidaan noudattaa valtiota ja kirkkoa eroittamatta ja tämän

HJALMAR BERGMAN

Kukaan ei ymmärrä...

Ruotsin kirjallisuuden yleensä lyyrillisvoittoisessa traditiiossa on hänen (Hjalmar Bergmanin) psykologisesti rikas kertomataiteensa ja dramatiikkansa monessa suhteessa poikkeuksellinen, yksinäinen ilmiö, nerokas kaikessa yllätyksellisessä irrationalisuudessaan ja yksilöllisessä paradoksimaisuudessaan. Kukaan Ruotsin nuoremmista ihmiskuvajista ei tässä suhteessa kohoa hänen verroilleen.

V. A. Koskenniemi, Uusi Suomi 18. 6. 45.

— KUKAAN EI YMMÄRRÄ, Bergmanin omille muistoille rakentava nuoruuden kuvaus... Ihasuttava, nuorekas kirja, miehen kirjoittama, joka itse on saavuttanut yhä täydellisemmän kypsyyden ihmisen tuntemisen ja kuvaamisen taidossa.

Alf Henriques, Svensk Litteratur efter 1900.

250 sivua. Hinta sid. 210:—, nid. 175:—.

KANSANKIRJA

järjestelmän perusteella uskonvapaus onkin toteutettu useimmissa Euroopan valtioissa. Täydellisen uskonnollisen suvaitsevaisuuden järjestelmään voitaneen kuitenkin päästä vain antamalla samanlainen arvo kaikille vakaumuksille, olkootpa ne myönteisiä tai kielteisiä.

Vaikka kehitys viime vuosisatoina onkin kulkenut paljon eteenpäin ja vaikka aatteellisen ja uskonnollisen suvaitsevaisuuden puolesta onkin tässä kuvailemienne aikojen jälkeen paljon peistä taitettu, täytyy kuitenkin sanoa, että olemme vielä kaukana täydellisen suvaitsevaisuuden ihan-teesta. Aivan viimeisten vuosien kehitys — vaikka luultavasti onkin vain ohimenevää taaksepäin suuntautumista — näyttää viittaavan siihen, että suvaitsevaisuuden ajatus, vaikka sen oikeutusta ei monikaan nykyaikaisen sivistyksen omaava liene halukas kieltämään, on monessa tapauksessa joutunut vetäytymään jo saavutetuista asemista. Viimeaikainen valtiollinen suuntautuminen on myöskin johtanut siihen, että yhteiskunnallisen ajattelun vapaus, joka jo vuosikymmeniä on ollut tunnustettu kaikkialla länsimaisen kulttuurin piirissä, on saanut rajoituksia, joita sillä ei pitäisi olla. Etenkin valtiollisella ja yhteiskunnallisella alalla on viimeisten vuosikymmenien »ajanhenki» synnyttänyt ryhmäkuntia, jotka alkukristillisten seurakuntien tapaan, vaativat vapauksia ainoastaan itselleen, mutta valtaan päästyään ovat valmiita kieltämään ne kaikilta muilta. Uskonnollisessa suhteessa tosin jotakuinkin yleisesti tunnustetaan persoonallisen vakauksen arvo ja koskemattomuus, mutta yksilöllisen valtiollisen tai yhteiskunnallisen vakauksen omistaminen ja noudattaminen on vaarallista monissa eurooppalaisissakin valtioissa.

RIKU SARKOLA

Kaksi kirjettä

Laura Koskinen kääntyi juuri porttikäytävästä kadulle kun hän näki miehen tulevan. Tai oikeastaan häneni katseensa osui ensin keltaisiin käsineisiin, joita mies kanto-vasemmassa kädessään. Sitten hän katsoi nopeasti miehen kasvoja, jotka olivatkin niin vaikuttavat, että hän oli melkein pysähtynyt. Mies oli näet aivan sellaisen näköinen, jonka hän oli mielikuvituksessaan luonut ihanteekseen ja sankarikseen. Hän ehti havaita vielä heilahtelevan kepin, harmaan, ruudukkaan puvun ja leveät, turvallisen tunteen herättävät hartiat... Ei hänellä ollut kuitenkaan aikaa jäädä katselemaan miehen jälkeen, sillä kello oli jo niin paljon, että oli kiirehtien jouduttava toimeen.

Mutta tehtäviensä lomassa siellä konttorissa palautui muisto tästä miehestä monta kertaa hänen mieleensä. Hän olisi tahtonut nähdä miehen vielä uudestaan ja katsoa tarkemmin hänen kasvojaan ja silmiään. Se oli ehkä turha toivomus, sillä eihän hän tuntenut miestä, ei tiennyt mistä tämä tuli, minne meni, tuntematon ihminen tuhansien joukossa. Hänellä oli kuitenkin salainen toive, että mies jälleen huomenna tulisi samaan aikaan häntä vastaan kadulla.

Ja seuraavana aamuna hän odotti jännittyneenä tulisiko mies todella tänäänkin häntä vastaan. Tulee, tulee, tuolla hän tulee! hän melkein huudahti ääneen. Salaisen varovaisesti hän tarkasti miestä... Juuri tuollaiset tummat, hymyilevät, ystävälliset silmät hänellä pitääkin olla, hän ajatteli, juuri tuollainen voimakas leuka, juuri tuollainen ryhdikäs kävely, harmaan ruudukas puku, tukeva keppi, keltaiset käsineet... Juuri tuollaiseksi olen aina kuvitellut todellisen, hienon miehen, hän ajatteli.

Hän oletti, että mies oli huikaisevan rikas, joten näin köyhä ja tavallinen tyttö ei tulisi milloinkaan herättämään hänen huomiotaan. Tämä seikka ei kuitenkaan surettanut, sillä mies oli vain hänen mielikuvituksensa sankari, johon hän liitti nuoruutensa toteutumattomat haaveet ja tulevaisuutensa saavuttamattoman rikkaan onnen. Hän oli tyytyväinen saadessaan edes kuvitella kaikkea kaunista, rikasta ja onnellista. Ja usein iltaisin hän antoiikin mielikuvituksensa muodostella häikäiseviä näkyjä. Rohkeasti hän suunnitteli heille loistavan, upean kodin monine huoneineen. Ja heidän luonaan kävisi paljon hienoja vieraita, toisinaan olisi arvokkaita juhlia, soittoa, tanssia, kuuluisien taitelijoiden esityksiä. He kävisivät myöskin kaupungin hienoimmissa konserteissa, ensi-illoissa ja ehkäpä itse presidentinkin kutsuisi heidät juhliinsa...

Niin, tämä kaikki oli vain mielikuvituksen leikkiä, sillä mies ei huomannut häntä, vaikka tulikin säännöllisesti joka aamu häntä vastaan kadulla.

Näin kului aika ja saapui syksy. Lehdet kuivuivat puissa, putoilivat maahan ja koko luonto valmistautui ottamaan vastaan talvisen lumen. Myöskin Laura Koskinen varustautui kylmän varalla ja osti uuden, kauniin, hienon ja lämpimän päällystakin. Ja sitten eräänä koleana aamuna hän lähti toimeensa uusi päällystakki yllään. Jo kaukaa hän tarkkaili näkyisikö miestä, joka aina aamuisin tuli häntä vastaan. Hän olisi halunnut juuri tänään mennä hänen ohitse ja herättää hänen huomionsa upealla päällystakillaan. Kas, tuolla hän tulee! Mutta samalla hetkellä, kun hän näki miehen, pani hän merkille erään seikan, jota hän ei ollut tullut aikaisemmin ajatteleeksi: Mies kulki edelleen harmaan ruudukas puku yllään. Ei minkäänlaista päällystakkaa, vain keltaiset käsineet hän oli vetänyt käsiinsä.

Laura Koskinen kääntyi katsomaan miehen jälkeen ja ihmetteli. Sitten hän tarkkasi muita miehiä ja havaitsi, että jokaisella oli jo yllään lämpimät päällystakit. Hän mietti asiaa ja päätyi vihdoin siihen tulokseen, että tietenkin tämä mies karaisee ruumistaan niin kuin todellisen miehen pitääkin. Tietysti hänellä rahaa on, näkeehän sen päältäkin päin, tietysti hänellä päällystakkeja on, on varmasti montakin, mutta hän ei halua vielä käyttää niitä.

Tuli yhä kylmempää ja kylmempää, alkoi jo olla pakkasia, mutta edelleen mies tuli häntä vastaan sama harmaa ruudukas puku yllään. Sitten tuli lumisateita, tuli oikein talven tuntua, mutta mies kulki edelleen kesävaatteissa huolettomasti keppiä heilutellen ikään kuin ei olisi lainkaan huomannut vuoden-aikojen vaihtelua.

Mutta ilmojen muuttuessa yhä kylmemmäksi alkoi Laura Koskinen yhäitellen supistaa huikaisevan rikkaita mielikuviaan. Hienosta, upeasta huoneistosta hän jätti huoneen kerrallaan pois, hän sanoi irti palvelijoita, vähensi käyntejä ensi-illoissa ja konserteissa. Ja vihdoin joulukuun alussa, kun miehellä ei ollut vielääkään päällystakkaa, hän tyytyi mielellään yhteen huoneeseen ja keittokomeroon, sillä hän käsitti hyvin, ettei hän niin suurellisiin oloihin olisi sopinutkaan. Hän oli nyt varma, ettei mies ollutkaan rikas, vaan köyhä ja suurissa vaikeuksissa taisteleva.

Aivan lähellä joulua Laura Koskinen sai aatteen, jonka hän sen enempää harkitsematta toteutti. Hän otti säästörahais-

taan kaksi tuhatta markkaa, jotka hän pisti kirjekuoreen. Seuraavana aamuna, juuri kun mies oli mennyt hänen ohitse, hän kiiruhti tämän jälkeen ja lausui kirjekuorta ojentaen:

— Anteeksi, mutta tämä putosi taskustanne.

Mies otti epäröiden kirjekuoren ja Laura Koskinen jatkoi sitten nopeasti matkaansa. Hän oli koko päivän levoton, sillä hän ei tiennyt miten mies suhtautuisi kömpelöön avustamisyritykseen.

Kun hän taas seuraavana aamuna oli matkalla toimeensa ujustutti häntä eilinen tekonsa niin, että hän päätti kulkea kadun toista puolta, jottei olisi tarvinnut kohdata miestä. Mutta hänen varokeinonsa oli aivan hyödytön, sillä mies huomasi hänet ja kiiruhti hänen luokseen, kohotti kohteliaasti hattuaan ja sanoi hämillinen ilme kasvoillaan:

— Suokaa anteeksi, te erehdyitte eilen. Tämä kirjekuori ei kuulu minulle. Se ei ole voinut pudota taskustani.

— Kyllä minä näin sen putoavan, väitti Laura hämillään.

Sitten se on varmaan pudonnut meidän Herramme taskusta, mies hymyili, mutta minulle se ei missään tapauksessa kuulu. Matkustan huomenna täältä pois, joten en voi sitä ottaa mukaani.

— Matkustatteko pois? Laura huudahti pettyneenä.

— Matkustan, ylihuomenna.

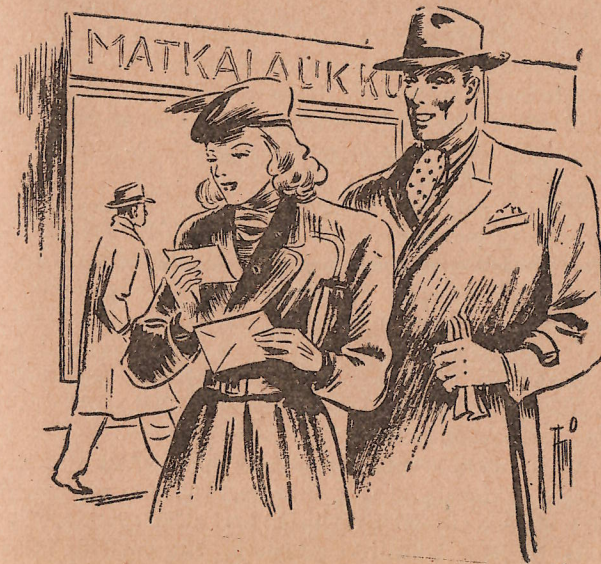
— Vai niin, Laura virkkoi alakuloisesti, mutta en minäkään voi ottaa kirjettä haltuuni.

Tämän sanottuaan hän jätti miehen ja kiiruhti eteen päin. Koko elämä tuntui hänestä nyt synkältä ja ilottomalta, kaikki viihtyisät kuvitelmat lämpöisestä onnesta kuolivat, katosivat ja tulevaisuus muuttui yksitoikkoiseksi ja harmaaksi.

Kahtena aamuna hän näki vielä miehen, joka meni hänen ohitse uteliaan näköisenä, mutta mitään heidän välillään ei tapahtunut. Sitten hän ei nähnyt enää miestä.

Kului puoli vuotta. Laura oli edelleen toimessa entisessä paikassaan. Joka aamu hän kulki tuttuja katuja pitkin työhönsä ja ajatteli usein miestä, joka aikoinaan oli tullut häntä vastaan harmaan ruudukas puku yllään. Juuri tässä, porttikäytävästä kadulle kääntyessään, hän tavallisesti muisti miehen. Mitä ihmettä se mies ajattelikaan minusta silloin, kun ojensin hänelle kirjekuoren? hän mietti eteen päin riittäessään.

— Anteeksi, tämä putosi käsilaukustanne! hän kuuli yhtäkkiä jonkun lausuvan vierellään. Hän kääntyi hämmästyneenä ja näki kirjeen, jota hänelle ojennettiin.

JONI RAUTIO:

Tähti ja ihminen

On yksinäinen tähti ihminen
ja öinen tähdenlento elämämme.
Se yöstä nousee, yöhön sammuen.
Me tuskin tuntee sen ennätämme.

On nousun kaartaa aika nuoruuden,
se lentää tahtoo taivaan lakeen saakka,
monesti noustessaan jo sammuen,
kun miehen hautaan painaa huolten taakka.

On yksinäinen tähti ihminen
ja öinen tähdenlento elämämme.
Hekkuu, valkeutta säteillen
se palaa, säästämättä sydäntämme.

Valaista, sammuissaankin säteillen,
on osa tähtien ja ihmisen.

Laura otti vaistomaisesti kirjekuoren vastaan ja tarkasteli samalla hätäntyneenä käsilaukkunsa lukkoa, sillä hän pelästy, että muitakin papereita oli päässyt putoamaan. Mutta käsilaukun lukko oli huolellisesti kiinni. Ei, ei tämä kirjekuori voinut olla hänelle. Hän aikoi ojentaa kirjeen takaisin antajalle, mutta tämä oli jo kadonnut kadun vilkkaaseen ihmisvilinään. Sitten hän tarkasteli kirjettä ja havaitsi, että se oli avonainen. Lopuksi hän kurkisti varovaisesti kirjekuoreen, jolloin hänen sydämensä alkoi kiivaasti takia. Hän näki, että kirjekuoreessa oli kaksi tuhannen markan seteliä ja pieni kirjelappunen. Olisiko se mahdollista? hän ajatteli posket punottaen ja avasi kirjeen, johon oli kirjoitettu:

Hyvä neiti,

olen muistanut Teidät siitä lähtien, kun hyväsydämisyydessänne viekkaalla tavalla autoitte minua suuressa ahdingossani. En tosin hyväksynyt menettelyänne, mutta rahathan minun täytyi pitää, koska ette suostunut ottamaan niitä takaisin. Ja silloin lähtökiireessäni en keksinyt tätä keinoa, joka tuskin olisi silloin onnistunutkaan niin hyvin kuin nyt. Joka tapauksessa kiitän Teitä lainasta ja toivon, että tulette kanssani teatteriin katsomaan »Figaron häitä». Jos suostutte tähän ehdotukseeni, niin kääntykää ympäri, sillä olen kirjettä lukiesanne hiipinyt taaksenne.

Tervehtien

Jorma Kallio.

Onnellisesti hymyillen Laura kääntyi, jolloin hän jälleen näki tuon tutun miehen, jolla oli yllään harmaan ruudukas puku. He tervehtivät toisiaan iloisesti ja lähtivät sitten yhdessä kulkemaan eteen päin.

Kuuluisia »bluffeja»

*Patriootti Hegesippe Simon. — Formosan alkukieli. —
Abessinian keisari seurueineen y.m.*

Keväällä 1914 saivat Ranskan edustajakamarin ja senaatin jäsenet kirjeen, jonka jonkin »työvaliokunnan» puolesta oli allekirjoittanut tunnettu sanomalehtimies Paul Birault. Kirjeessä kerrottiin työvaliokunnan saaneen kokoon niin paljon varoja, että kuuluisan patriootin ja kansallisuusaatteen esitaistelijan Hegesippe Simonin muistopatsas voitaisiin pystyttää ja tapahtuisi sen juhlallinen paljastus maalisk. 31 p:nä 1914 Poil'ssa, Niévren departementissa. Samalla vietettäisiin patriootti Simonin kuoleman 100-vuotismuistoa Poil'ssa, joka oli hänen synnyinkaupunkinsa. Edelleen lausuttiin kirjeessä toivomus, että monsieur sejase sallisi nimensä mainittavan juhlaan osallistuvien luettelossa innokkaana Simonin aatteen kannattajana.

Birault'in nimi herätti luottamusta, ja kun jutusta ei olisi mitään kuluja, niin ilmoitti 15 senaattoria ja 9 edustajaa suostuvansa mielihyvin nimensä julkaisemiseen.

Muutamia päiviä ennen määrättyä patsaan paljastamispäivää Birault julkaisi lehdessään nämä nimet ja kertoi samalla koko jutun. Mitään patriootti Hegesippe Simonia ei ollut koskaan ollutkaan. Hän oli vain pilaillut edustajain ja senaattorien kanssa voidakseen osoittaa, että näiden joukossa oli suuri määrä tietämättömiä pässinpäitä. Birault'in parhain saalis oli kuitenkin senaattori Maurice Faure, joka muutamia vuosia aikaisemmin oli ollut — opetusministerinä!

Tälle Simonin jutulle nauroi Ranska ja koko maailma. Mutta 15:lle senaattorille ja 9:lle edustajalle ei nauru maittanut.

Kymmenkunnan vuotta aikaisemmin tapahtui Englannissa harmillinen »bluffi», jonka ilmituloa koetettiin kaikin moka-min välttää. Pari nuorta tiedemiehen alkua päätti hiukan kujeilla vanhojen homettuneiden professorien kustannuksella. He kertoivat oleskelleensa Formosan saarella, jossa olivat keksineet oudon ja tieteen tuntemattoman kielen, jota he nimittivät Formosan alkukieleksi.

Kun heillä oli valmiina laajahko selostus tuon alkukielen rakenteesta, niin se julkaistiin arvokkaassa tieteellisessä aikakauskirjassa. Kieli herätti tutkijain keskuudessa suurta huomiota. Jotkus »peruukit» katsoivat Formosan alkukielen kuuluvan yhteen, toiset toiseen kieliryhmään. Molemmalle utteralle kielentutkijalle päätettiin antaa suurehko stipendi tutkimustensa jatkamiseksi Formosalla. Silloin he paljastivat koko juonen; olivat vain halunneet hiukan huvitella, mutta tekoaan he eivät olleet tehneet missään ansaitsemistarkoituksessa, joten stipendiä he eivät voineet vastaanottaa. Mutta professoreilla, joita tämä pila oli koskenut, oli ankara työ estää juttua leviämästä maailmalle.

Tuoreessa muistissa lienee vielä se pila, jonka eräät ikävystyneet nuoret diplomaatit Lontoossa joitakin vuosia sitten keksivät. He näet perusivat Astorian kuningaskunnan suurlähetystön ja vuokrasivat sille upean huoneiston. Siinä pidettiin tämän tästä kutsuja, joissa oli saapuvilla pääasiassa

Lontoon ylhäisaatelin luuvalon jäykistämiä edustajia, joilla ei ollut paljoakaan tietoa maailman maista ja valtioista.

»Astorian kuningaskunnan» vuosipäivänä näille vanhoille lordeille jaettiin Astorian suurristejä komeine nauhoineen, jotka tietenkin olivat jotakin teatteririhkamaa. — Äkkiä sitten koko »suurlähetystö» hävisi, sillä sanomalehdet saivat vihiä asiasta ja paljastivat sen. — Ja taas sai maailma nauraa, mutta lordit, jotka eivät olleet vaivautuneet ottamaan selkoa, missä maailman kolkassa »Astorian kuningaskunta» sijaitsi, vetäytyivät maakartanohjainsa pahimman naurumyrskyn ajaksi.

Maailman suurin »bluffi» oli kuitenkin se, minkä englantilainen leikinlaskija, mr Horace Cole järjesti hiukan ennen edellistä maailmansotaa. Kun mr Cole v. 1936 kuoli, niin julkaisi hänen ystävänsä, mr Adrian Stephen muistelman nimeltä »The Dreadnought Hoax» (Dreadnought pila), jossa hän seikkaperäisesti kertoi tuosta bluffista.

Sekä Cole että Stephen opiskelivat Cambridgessä, mutta Cole oli aina kujeita täynnä. Kerrankin hän Lontoossa työmieheksi pukeutuneena meni keskellä päivää mukanaan kuokka ja lapio Piccadillyn aukiolle, ryhtyen kaivamaan kuoppaa jalkakäytävään. Kun kuoppa oli miehen mitainen, keräsi hän kampeensa ja marssi tyytyväisenä matkaansa.

Kesti pitkän rupeaman, ennenkuin Lontoon viranomaiset saivat selville, ettei mikään heidän »putiikeistaan» ollut maistunut kuoppaa kaivattanut.

Monia muitakin kepposia Cole teki, milloin yksinään, milloin toveriensa avustamana. Yliveto oli kuitenkin Dreadnought-skandaali, jonka seuraavassa kerromme.

V. 1914 Englannin kotilaivasto oli Weymouthin edustalla. Pääliikkönä oli amiraali X ja hänen lippulaivanaan »Dreadnought», laivaston uusin ja komein alus. Cole ehdotti, että pukeuduttaisiin Abessinian keisariksi seurueineen ja mentäisiin laivaa tarkastamaan. Juoneen osallistui Colen ja Stephenin ohella neljä muuta henkilöä, m.m. eräs nainen, Stephenin sisar, joka nykyisin on Englannin tunnetuimpia kirjailijattaria — Virginia Woolf.

Virginia puettiin abessinialaiseksi »ras»iksi turbaaneineen ja mustine partoineen. Eräs mr Buxton esiintyi keisarina, Cole ulkomisteriön edustajana ja Stephen seurueineen tulkina. Cole ja Stephen olivat eurooppalaisittain pukeutuneet muilla taas oli abessinialaiset vaatteet. Kun seurueen jäsenet oli Lontoossa naamioitu, lähti joukkue junalla Weymouthiin. Eräs leikkiin perehtynyt lähetti amiraalille sähkeen, jonka »ulkoministeri Hardinge» oli allekirjoittanut ja jossa kerrottiin korkean vieraan tulosta.

Weymouthin asemalle oli jo ennätetty levittää punainen matto ja vieraita oli vastassa paraatipukuinen meriupseeri. Tiheään seisovien töllistelijäin ohi kävi kulku odottaviin ajopeleihin, jotka kiidättivät satamaan. Höyrypurella heidät
(jatkuu sivulla 366)

JOULUKUUSI kynttilöineen

— ikuisuuden symboli

Joulunviettomme ja siihen liittyvät tavat ovat hyvin moninaista alkujuurta. Monista joulutavoista tiedemiehet yhä vieläkin kiistelevät keskenään. Tällä vuosisadalla on kuitenkin yhä suuremmassa määrässä voittanut alaa se kansantieteen ja uskonnonhistorioitsijain esittämä käsitys, että joulunvietto on kristinuskon ja monia muitakin joulun omaksuneita uskontoja vanhempi ja alkuaan liittyi vainajain palvelukseen ja epämääräiseen ikuisuususkoon. Se on kaikkialla suurin piirtein samanaikainen, talvipäivän seisaukseen liittyvä vaikka päivämäärät tarkemmin katsoen ovat huomattavastikin vaihdelleet. Kristinuskokin, joka nimenomaan juontaa joulunviettonsa Kristuksen syntymästä, on ollut ajanmäärittelyssään vaihtelevainen, mikä osittain johtui siitä, ettei Kristuksen syntymäpäivää varmasti tunneta, osittain ajanlaskuapojen erilaisuudesta. Varhaiskristillinen kirkko vietti Kristuksen syntymäpäivää »epifaniana», loppiaisena, mutta neljännellä vuosisadalla Kristuksen syntymäpäiväksi vahvistettiin talvipäivän tasaus eli joulukuun 25 päivä, näin rinnastamalla taivaallisen valon voitto päivän pitenemiseen. Tällä toimenpiteellä muuten oli se käytännöllinen etu, että sillä murettiin monta samanaikaista pakanallista juhlaa. Kreikkalaisilla oli siihen aikaan »khronia» ja roomalaisilla »saturalia», jotka molemmat olivat elämälön ja riemun juhlia, jolloin ei tehty työtä eikä toimitettu edes virkatehtäviä, juutalaisilla oli temppelinvihkimisjuhlansa ja germaaneilla auringonjuhlansa. Suomalaisukuisilla ja monilla muilla kansoilla talvipäiväntasauksen aika oli omistettu henkien ja vainajien juhlaksi.

Kun joulujuhlan juuri jo on näin moninainen, ovat joulutavatkin tämän takia hyvin eri lähteistä peräisin. Oljet, kynttilät, kinkku, vieläpä joulupukki ja joululahjojen antaminen ovat kristillistä joulua vanhempiä tapoja. Ja vanha on myöskin joulukuusemme. Yleensä sitä pidetään germaanilaisperäisenä, mutta omituista on, etteivät suomalaiset sitä lainanneet

germaaneilta suoraan silloin, kun he kansainvaelluksen aikoina eleivät germaanien naapureina, vaan se kulkeutui tänne vasta 1700-luvulla. Vieläkin selittämättömämpi on se seikka, ettei kuusen yhteys vuodenvaihteen juhliin ja sittemmin myöskin jouluun ainakaan uskonnonhistorian kannalta ole ensiksi tunnettu Euroopan puolelta eikä germaanien asuinsijoilta vaan Vähästä Aasiasta, tarkemmin sanottuna Fryygiasta, joka on nykyisen Turkin sydänmaita. Siellä asuneen kansan alkuperä on vielä selvittämättä, kreikkalaisten historioitsijain kautta tunnetaan sen kuninkaista kosketuksellaan kaiken kullaksi muuttanut, ahne Midas, ja roomalaisten kertomain mukaan kaikkien raharuhtinaiden esikuvana pysynyt Kroisos. Nämä fryygialaiset, jotka lienevät asuinsijoilleen aikaan siirtyneet sittenkin Euroopan puolelta ja ovat saattaneet olla kosketuksissa germaaneihin, palvelivat kahta jumalaa, Attis-nimistä nuorukaista ja Kybeleenimistä jumalatarta. Merkillistä on, että fryygialaisen uskomuksen mukaan Attis oli yliluonnollisesti neitseestä syntynyt. Kun Attis ryhtyi uskottomaksi, Kybele muutti hänet ikuisesti vihreäksi kuuseksi, siis aina uskolliseksi, ikuisesti samaksi.

Roomalaiset, jotka olivat kärkeäitä omaksumaan vieraiden kansojen uskontoja, omaksuivat Attiksen palvelun jo noin 200 vuotta e. Kr. Ja Attiksen kultille omaksutuissa juhlissa näytteli aina pääosaa ikivihreä kuusi. Se oli meidän yhä vieläkin käyttä-

ENSO- ja PANKA- levyjä

Suomen kodit kaipaavat

tänä jouluna. Enso- ja Pankalevyt es-
tävät huoneenlämmön haihtumisen ja
viiman sisään tunkeutumisen. Ne ovat
erittäin lämmöneristyskykyisiä — ke-
veitä ja työtä jouduttavia — ensiarvoi-
sia tarveaineita sekä talojen kunnos-
tamiseen että uuden rakentamiseen.

Enso-Gutzeit
osakeyhtiö

**Myyntikonttori: Helsinki, Manner-
heimintie 9 A, puh. 61 551**

mämme joulutavan mukaan monilla tavoin nauhoi-
tettu ja koristeltu.

Monet uskonnonhistorioitsijat ovat sitä mieltä, että
varhaiskristillinen kirkko ehkä Attiksen palvelua la-
maannuttaakseen, ehkä toisaalta vertauskuvan kau-
neuden ja sopivaisuuden vuoksi, omaksui kuusen
omiin symbooleihinsa nimenomaan uskollisuuden,
pysyvyyden, iankaikkisuuden vertauskuvana. Ja
kuusella on tämä asema esimerkiksi suomalaisten
esi-isiemme uskomuksissa ollut jo ammuin ennenkuin
kuusesta joulunvieron yhteydessä mitään tiedettiin.
Karsikkokuusi on ollut esi-isiemme tunnus, »pitämys-
puu» kaikessa siinä missä toivottiin kestävyyttä, jatku-
vaisuutta, pysyvyyttä. Kun nuorikko tuli taloon,
niin karsittiin jokin talon lähellä sijaitseva vehmas
kuusi hänen nimikkopuukseen, karsikokseen, siinä
toivossa, että hän viihtyisi ja menestyisi uudessa ko-
dissaan. Kun poika lähti ensi kynökselleen niin teki
vaari karsikon, jotta nuorukaisesta tulisi kova kyntö-
mies ja talon pysyväinen viljelijä. Ja kun vaari itse
sattui jostakin vetämään harvinaisen runsaan apajan,
niin hän ei unohtanut mennä rantaan ja veistää kar-
sikkoa tämän onnellisen tapauksen muistoksi ja sen
toistumisen toivomukseksi. Karhunkaato ei voinut
mitenkään jäädä karsikontekoa, ja niin edelleen. Ja
kalmistokarsikot tunnetaan vieläkin kreikkalaiskato-
lisen Karjalan puolelta kahta puolta rajan. Jo vaina-
jaa saatettaessa katkottiin mennessä tien poskelta
kuusenoksia, mistä ilmeisestikin on periytynyt tapa
havuta surutalojen edustalta tiet pitkällekin kirkko-
maahan päin. Kuusenhavuilla vuorataan haudan
reunat ja usein koristavat kuuset niin surutalon por-
tin- ja ovenpieliä kuin hautauspaikkaa, josta paitsi
kuuset ovat kunniavartiossa arkun ympärillä ennen-
kuin vainaja saatetaan talosta viime matkalleen.

Kuusen valitseminen kunniantekoon ja hyväste-
lyyn vainajalle pohjautuu ilmeisesti uskollisuus- ja
ikuisuus-ajatukseen. »Emme sinua unohda, et ole
ainiaaksi poissa, vaan tapaamme iankaikkisuudessa»
— näin tulkitsee kuusi ikivehreine havuineen tänne
jääneiden ajatuksia. Ja ajatushan on tosikristillinen,
ilmaisumuoto kaunis. Usko iankaikkiseen elämään ja
ylösnousemukseen ei suinkaan heikkene tai turmellu
siitä, että jo kauan sitten edesmenneillä, joulun sano-
masta osattomaksi jääneillä sukupolvilla oli halu olla
kestävä ja pysyväinen maallisessa ja kaipaus iankaik-
kiseen. minkä halunsa ja kaipauksensa he ilmaisivat
karsikkokuusessaan. Ja kun sen ympärillä nyt trie-
muitsevat lapset, niin tietää se sitä, että tuhannet ja
taas tuhannet sukupolvet tulevat omistamaan tämän
uskon ylösnousemukseen ja iankaikkiseen elämään,
jota tuhannet sukupolvet ennen niitä ovat kuusen
vertauskuvalla ilmentäneet, liittäen siihen maallisen-
kin onnen ja menestyksen toivotukset.

ERKKI VUORELA:

PALUU KOTIRANTAAN

Ranta on vailla rajaa tään kaukaisen alkumeren,
vain aavojen tuulet etäistä viestiä kantaa.
Taivaat mun ylläni kaartuu palavin lyhdyin.
Hiljaisuus mittaamaton, on syvä, ääretön rauha.

Näin olen köyhänä tullut elämäntuhlaajan lailla.
Vuosien jälkeen palata saanut oon jälleen
luo tämän paaden, missä mä lapsena leikin,
laineet jo aavalle veiktin valkoisen purren,
sen myötä kaipasin merelle selälliselle.

Leikit ja unien laivat lapsuuden rantaan jäivät.
Näin lähdin matkaan elämänvirtojen myötä.
Ylpeä nuorukaissydän maailman karkeloissa
rakasti silmiä, joissa tuhannet taivaat loisti
ja jotka taas lähdeyttäni surusta kyyneliyivät.

Niin kuljin vieraana muille, vieraana itselleni,
oudoissa maissa kun Etelän risti taas paloi.
Unohdin kaiken, en tietänyt mitä mä teinkään,
miksi mä veinkään elämän iloihin noihin
kaikkein kauneimmat lauluni sydämen lähettyviltä.

Elämän juhla ja arki on mennyt aikojen myötä.
Vuodet taas toivat mun tänne, mitä on matkassa mulla,
tyhjiyskö huokaa vain rantojen luurankopuissa,
ihmistä kaikissa muissa onko, hetki vain suokaa
suudella, koskea maata, joka on mun kätkevä kerta.

KULNEV

Taistelut Euroopassa ovat päättyneet ja sodan varjo on väistymässä kovia kokeneen maanosamme yltä. Käytyjen kamppailujen kovuutta kertovat raunioituneet kaupungit ja lukematomat joukkohaudat, jotka kätkevät miljoonia ihmisiä eri maista ja kansallisuuksista. Ne jotka ovat hengissä säilyneet sodan tuhoilta, kulkevat vielä vailla päämäärää, via dolorosaa — tuskien tietä.

Mutta totaalisessa sodassa tapahtuu paljon selaista, joka on tulilinjojen sotilaalle täysin vierasta. Poliittis-propagandis-provokatooriset taistelumuodot ovat hänelle vastenmielisiä, esiintyköötpä ne sitten oman johdon tai vihollisen taholta. Sensijaan tunetaan mielenkiintoa ja kunnioitusta reilua sotilaallista vastustajaa kohtaan, joka sodan ankarien lakien alaisenakin säilyttää ritarillisuuden ja sotilaskunnian.

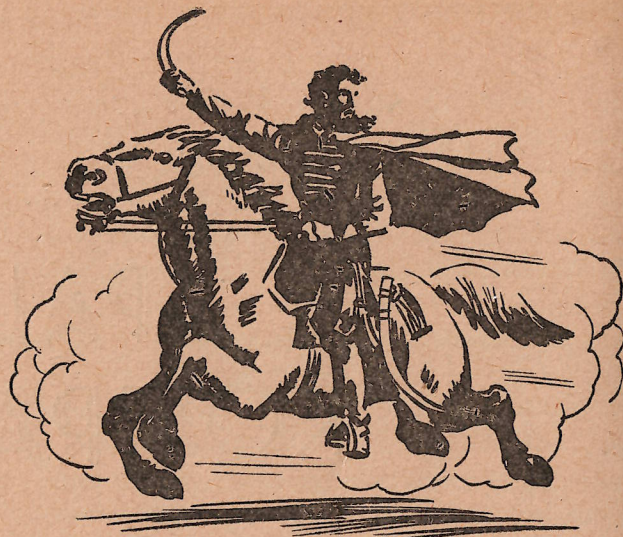
Eräs tällainen sotilas oli venäläinen kasakkapäällikkö Kulnev, joka saavutti kuolemattoman maineen Suomen sodan aikana ja jonka muisto on säilytetty jälkipolville »Vänrikki Stoolin tarinoissa». Hänessä yhdistyy se sama neuvokkuus, ritarillisuus ja viimeistä piirtoa myöten täydellinen sotilaallisuus, jota Suomen kansa ihailee omista sankareissaan. Henkilökuvauksena hänestä sanotaan:

»Ja miehen muodon, näitkö sen?
Monella vielä tuvassaan
on kuva kummanlaatuinen,
paljasta partaa vaan:
mut astu liki, näätpä kuin
se parran alta hymysuin
ja silmin loistaa lempehin
se kuva Kulnevin.

Joskaan ulkomuotoa ei voida pitää suomalaisen asuun sopeutuvana, on mies sisäisesti sitä enempi, »kansan mies» joka taistelussa ja maljain maistannassa paras. Hänen luonnekuvansa ja sotilaalliset ansiinsa ovat luonnollisesti etualalla. Lujaiskuiset ja uudet, ennenkokemattomat taistelutavat, yllättävät useasti vastustajan, s.o. meikäläiset ja että liikkeellä oli juuri Kulnev, siitä ei ollut epäilystäkään, sillä hän saapui »niin ankarana, outona kuin pilvest ukkos-salama, ja nähtiin koht' ens' lyönnistään, mit oli miehiään».

Suuri liikkuvuus ja taito käydä yllättäen päälle oli Kulnevin erikoistrikkejä mikä osoittaa, että hän oli meidän päiviemme tasalla oleva johtaja. Kerrotaan miten levossa olevat joukot tai kaukana rintaman takana touhuavat huoltomuodostelmat saivat vieraakseen hänen sissipartionsa silloin kun sitä vähimmin odottivat. Ja edelleen:

»Jos silloin seistiin vankkana
ja tehtävämme tehtiin,
niin parta kestiss' ukolta
se kärvennettihin;

mut tuimana jos oltu ei,
niin hän se viinat meiltä vei
ja lupas lainan kuitata
Don-virran rannoilla.

Mutta jos Kulnev tuli asemiehille tunnetuksi rohkeana ja etevänä taistelijana, niin siviiliväestö oppi tuntemaan hänet ritarillisuudestaan, ominaisuus, joka oli harvinainen senaikuisille sotilaille ja sodankäynnille.

Mon' äiti kertoo kauhuun,
kun kursaamatta Kulnev tuo
kehdolle astui suorastaan
pienoisen armaan luo;
mut' lisää: 'Lasta suuteli
hän vain ja nauroi lempeesti,
kuin kuvansakin seinällä,
jos astut lähemmäs»

Ja iloita hän osasi, tuo huoleton ja raisu arojen poika. Viipyi siellä missä tunsii viihtyvänsä. — — — talosta toiseen kulki hän, ja, missä piti parhaana, viivähtä vieraana.» Näistä juhlista sanotaan:

»Hän harras myös ol' lempimään,
nopeesti kullaa valitsi;
tulesta tuskin pääsikään,
niin tanssit toimitti.
Yön sitten armasteltuaan,
hän kengän riisui armaaltaan,
ja viiniä sen täynnä toi
ja lähtömaljan joi.»

Ranskan sodassa Kulnev kuolee taistelussa, mutta »mimens' yhä kunniaks on hänen kansalleen.» Mutta kauan hänen maineensa elää muistitietona kansan keskuudessa, ja säilyttääkseen jälkipolville muiston gentlemanisotilaasta, on runoilija piirtänyt hänestä elävän ja ihannoivan kuvan sijoittamalla hänet kunnipaikalle omien mainehikkaimpien miestemme joukkoon lausuen hänen muistolleen:

» — — on rakas meille maineensa,
kuin meidän oisi hän;
ei lippu niin eik' isänmaa
voi veljeyttä vahvistaa
välillä sotamiehien
kuin miehuus yhteinen.»

L. ALAVA:

Povari sanoo totuuden

Monot jalassa rämminne pitkin laitakaupungin liejuisia kujia kohti vaivaista töllipahaista pimeän pihan takalistolla. Ikkunasta kurkkii vanha eukko juorunhaluisena sateista tyhjyyttä. Jo törmää eukko eteiseen vieraita vastaan, jolloin vahva viinan löyhkä lehahtaa tulijoiden nenään.

Meidät saatetaan ummehtuneeseen, paistetun silakan käryn himmentämään huoneeseen, joka on täyteen ahdettu monenlaisia ruukkukasveja. Puisella lavitsalla näkyy hajan likaisia vuodevaatteita, nurkassa kyhnöttää puolalainen viinapullo, ja paljaalla pöydällä keskellä lattiaa lojuu töhryinen korttipakka.

»Neidit ovat hyvät ja istuvat. Jaha! Se olis' kai tälle neidille. Johan tässä odoteltiin tuon Santran kanssa. Vai lähet sinä jo. No, hyvästi, hyvästi vaan. Tuu sit' huomenna! — Se ol' auttamassa mua täällä, tuo Santra. — Kylläpä siellä näyttää talviselta. Pianhan se kesä meni, puhelee eukko, mustatukkainen ja käheä-ääninen nainen, jonka silmät ovat ruskeat, puoliavoimet ja suu lerpattava, hampaaton ja jonka entisen, sangen todennäköisen kauneuden ja ryhdin liiallinen juopottelu on veltostuttanut.

»Joo, joo. Neiti nostaa nyt ensin kaks' kertaa vasemmalla ja yhen kerran oikealla kädellä. Nostaa nyt vaan oman onnensa! Olkos tämä nyt se ensimmäinen kasa? Katsotaan sit!»

Hämartyvä huone ja povarieukon yksitoikkoinen, käheä rintaani sateen säestämänä luovat oudon, salaperäisen tunnelman. Ilmassa on lumousta niin kuin satujen velhokuolissa maan uumenissa, joissa käärmien nahoista ja sisiliskon nivelistä satavuotias ilkeä velho loitsuja mumisten valmistele tehokkaita taikajuomiaan. Yhtään hämmästyttävä voisi nähdä paperoitujen seinien muuttuvan niljaisiksi kallioiksi, pöydän valtavaksi kalliopaadeksi, kaktukset kiemurteleviksi kyiksi. Tuijotamme henkeä pidättäen velhon taikatemppeihin, jotka luovat onnemme ja onnettomuutemme.

»Jopas tuli neidille jotakin. Kas, tässä on yks' vanha akka, joka on Teille mustankipee. Siunatkoon, kylläpä onkin mustankipee! Tunteekos neiti semmosta? Eikö? Musta tukka sillä on, tämmönen kun minunkin, ja kalpeat, pitkät kasvot, ymmärrätekös Te? Tietysti, ymmärtäähän neiti suomea, onhan neiti suomalainen! Vanha se on, oikein vanha akka. Se on mustankipee neidin elämälle. Mutta ei niillä ole onnea, niillä ajatuksilla. Se on se akka nyt niin kuin ylimmällä portaalla ja Te olette alimmalla. Mutta kerran vielä Te nousette sinne ylös, ja se akka laskee alas.

Te saatte kuoleman kautta paljon rahaa. Ei neiti itsekään tiedä vielä, mistä se raha tulee. Se tulee tuntemattomalta tieltä, mutta siihen voi kulua vielä vuosia. Se tapahtuu silloin,

Kun emme voi tarjota Teille juuri mitään tavaraa

— tarjoamme Teille hyvän, ajankohtaisen viitsin!

— No, Pikku-Liisa, sanoi muuan vieraista, — sinusta on jo kasvanut iso tyttö. Voit auttaa äitiä, kun teillä on vieraita.

— Kyllä, ja jälkeinpäinkin...

— Millä tavalla jälkeinpäin?

— Kun vieraat ovat menneet, saan minä laskea hopealusikat...

SKOHA
OY AB
Helsinki — Kaivokatu 6

kun on ensin ollut jotakin oikein suurta surua ja tuskaa ja vielä jotakin muutakin harmia. Muistattekos nyt?

Sitten täällä on mies, sellainen vaaleaverinen, hyvä mies. Ja on täällä toinenkin mies. Se on kanssa vaaleaverinen, se toinen mies. Mutta kuinkas Teillä on kaks' miestä? Tämä on sotkuinen juttu tämä tämmöinen, kun on kaks' miestä. Kumpikin ottais' Teidät, mutta eihän sitä voi saada kuin yhden. No, ehkäpä se tästä selviää.

Nostakaas nyt kolme sille miehelle, josta enemmän pidätte, ja kaks' sille toiselle! Ettekö tiedä, kumpi on parempi? No sepäs kummaa! Nostakaa sitten kummallekin viis'. Kas noin, ja minä nostan vielä kummallekin viis'. Katotaan nyt, kumpi se on, joka sen neidin onneks' on. Tämä toinen on niinku vanhempi ja etäisemmältä ajalta. Sillä on kyyneleitä takana. Mutta se on vain nyt. Huomenna, ylihuomenna ja sitten taas huomenna ja vähitellen joka päivä ne kyyneleet haihtuvat. Onko sillä ollut veli, joka on kuollut? Joskus vuosia sitten näkyy kuolleen. Ei se Teitä tuntenut, se veli. Onko neiti naimisissa? Eikö varmasti ole? Mutta on ollut ainakin puhetta siitä ja häävuoteesta tän miehen kanssa.

Tämä mies näyttää olevan vähän niinku kauempana, mutta se tulee kyllä perässä koko ajan ja ajattelee Teistä, että kyllä se minun on. Hyvä mies muuten. Tämä toinen taas se on semmoinen pahanluontoinen, ei neiti vielä sen luonnetta tunnekaan. Sillä on kova tuska Teidän tähtenne tuosta toisesta miehestä, se kahtoo hyvin pahasti tuota toista. Ja se on semmonen tämä mies, että se ottaa väkisin. Niin se ajattelee. Se on virkamies tämä ja niinku pienen matkan takana. Mutta tappelu niillä vielä tulee, aivan varmasti tulee, oikein aika tappelu, semmosessa paikassa, missä tarjoillaan, taitaa olla ravintola.

Kyllä se on tää nuorempi, joka Teidät saa. Mutta se on hyvin äkkikiukkunen. Teidän pitää olla hyvin lojaali sen kans', sillä se on äkkikiukkuinen, suuttuu nopeasti, mutta sitte se on hyvä taas. Voi, voi, kuinka se koettaa olla hyvää pataa Teidän kans', voi voi hellan telttu, se koettaa olla Teille parempi ku se toinen! Ja väkisin se aikoo ottaa, mutta Te erositte riidassa. Sillä on kova tuska sen tähden. Ei se yhtään mitään ollu. Ihan roskaa vaan, se riita. Mutta se ajattelee paljon sitä.

Oletteko juuri nyt saanut kirjeen siltä? Se on kas rintamalla tää mies, niinku se toinenkin. Jollette ole saanut kirjettä, niin ihan kohta justiis saatte kirjeen. Ettekö usko? Te saatte kirjeen siltä. Teidän ei tarvitse koskaan tulla tänne eikä tuoda tänne ketään, jollette Te saa kirjettä. Muistakaa nyt!

Yhdeksän kuukauden kuluttua Teillä on kaikki selvää sen miehen kans'. Te voitte kyllä tietää sen jo aikasemmin, mutta yhdeksän kuukauden perästä se on selvänä. Ja viisi kuukautta sen jälkeen Te tervaatte kirkon. No niin justiis tervaattekin. Mutta ei se Teidän syynne ole. Se on sen miehen syy. Ja Te saatte pojan. Ensimmäinen on poika ja toinen on tyttö.

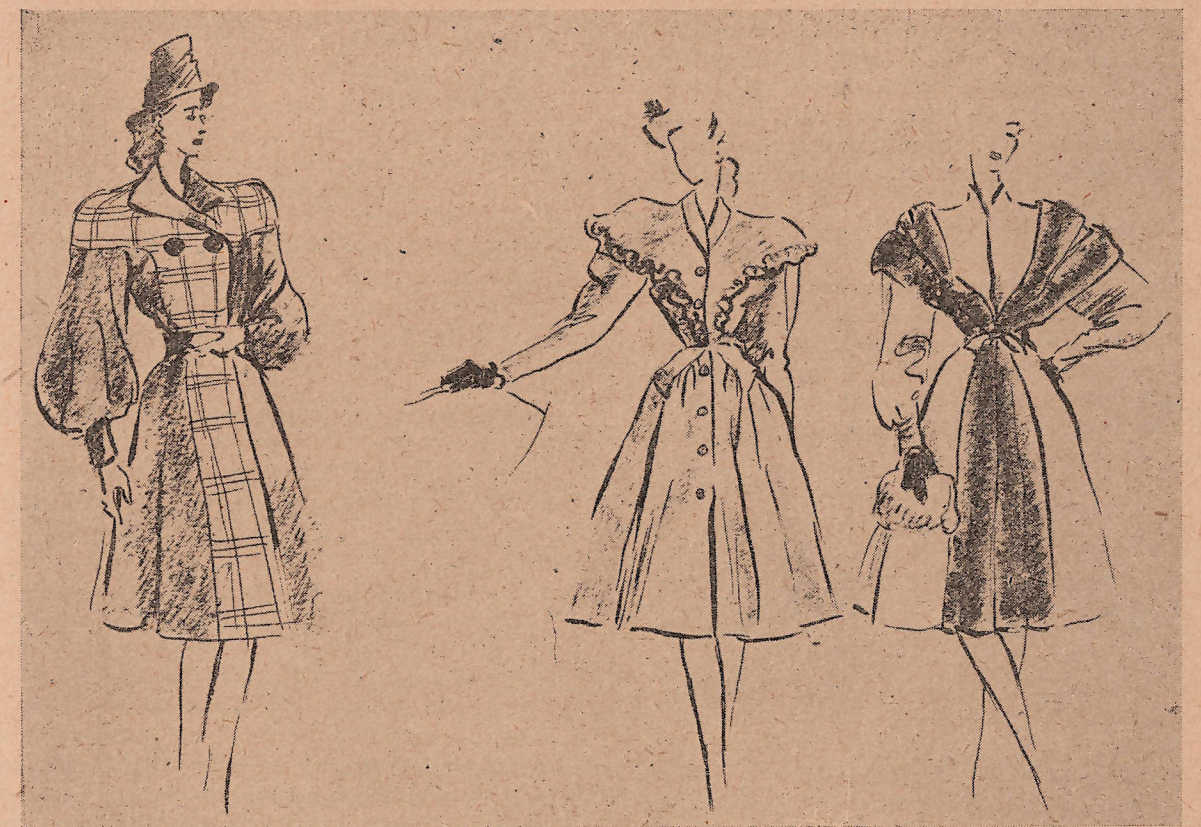
Onnellinen tulevaisuus Teillä on, niin onnellinen kuin se vaan voi tässä elämässä olla. Mutta ette Te itsekkään tiedä sitä vielä. Ei sitä kukaan tiedä. Se on vasta tulevaisuudessa. Se on nurinpäin vielä. Katsokaas! Mutta ruokapöytä pysyy aina pystyssä.

No, jos nyt otettais' tälle toiselle neidille. Tämä tässä se oli niin vakava, ettei sille oikein uskaltanu' mitään sanoa, ettei se vaan pelästy. Se on niin heppanen, tää neiti, eikö vaan olekin? Mutta niin vakava. Onko neidillä jokin suru? Niin, niin, surunsahan ne on itsekullakin, mutta kun elää vaan eikä välitä, niin siinä se menee. — Jahah, se oli sitte tälle toiselle neidille. Kaks' vasemmalla ja yks' oikealla. Ottaa nyt oikein sydämen päälle!

Madame Noire:

MUOTI PARIISISTA, KANKAAT LONTOOSTA

MUSTAA, VALKOISTA, VÄRI-ILOA — EI MITÄÄN PENSEÄTÄ

Mikä loppujen lopuksi määrää muodin — malli vai kankaat?

Olemme tottuneet siihen, että Pariisi on muodin määrääjä. Se, mikä tulee Pariisista, se on viimeistä huutoa, se on eleganssia. Mutta tiedämme myöskin, ettei mikään vedä vertoja englantilaisille kankaille. Ajatelkaahan vain kaikkia miesten kankaita ja sellaista kuin skotlantilainen verkka ja irlantilainen villa.

Pukuja teettäessämme olemme alituisen tulleet huomamaan, että mallin valinta on suuresti riippuvainen kankaan laadusta. Villakankaasta ei voi tehdä aina samanlaista pukua

kuin silkistä, ohuet kankaat vaativat toisia linjoja kuin paksut, jäykät erilaisia kuin pehmeät, rypytykset ja laskokset vaativat oman laatunsa ja niin edespäin. Eikä värinkään suhteen ole sama, mikä malli valitaan, sillä kirkasvärinen kangas edellyttää yksinkertaisempaa mallia, mustaan soveluvat enemmän koristelut kuin kukalliseen, erivärisiä kauluksia, nappeja ja muita koristeita ei voi sijoittaa minkävärisen pukuun tahansa.

Näin ollen siis ei voi suunnitella mallia tietämättä mitään kankaasta eikä kangasta voi valita myöskään sokeasti, jos on aikonut määrätyn tyylisiä pukua. Näillä kahdella seikalla

on täydellinen yhteistoiminta, ja itse asiassa eniten siinä mielessä, että malli on kankaan vasalli, toisin sanoen kangas määrää muodin.

Väite tuntuu yllättävältä, mutta niin asia on silloin, kun ajatellaan muotia yksityiskohtaisena joka hetki vaihtuvana, vaikka tietenkin muoti yleislinjoiltaan on melkoisen itsenäinen ja jossakin määrin määrää silloin myöskin kankaiden valintaa, niin että nyt ovat sen- ja senlaatuiset kankaat muodissa. Mutta yksityisen puvun kannalta on ehdottomasti kangas numero ykkönen ja malli on sovellettava sen mukaan.

Tämän hetken kangasmuoti tulee ehdottomasti Englannista, kuten yleensä ennenkin. Pariisi on antanut muodin suunta- viivoista ensimmäisen käskyn, Lontoo antaa kankaista sen mukaan toisen käskyn, Pariisi taas kolmannen käskyn ja niin edelleen. En tarkoita tällä, etteikö muissakin maissa kuin Englannissa valmistettaisi kauniita ja muotiin sopivia kankaita, mutta monien dominioniensa kautta, joissa laajasuuntainen lammis- ja muu vastaavanlainen talous kukoistaa, on Englanti ilman muuta muodostunut Euroopan kangasmuodin määrääjäksi.

Sodan jälkeen on villa päässyt taas kukoistukseensa Englannissa, tosin ei varsin laajassa mittakaavassa toistaiseksi, mutta alkuun on kumminkin päästy. Irlantilaiset kotikutoiset kankaat, jotka ovat yhtä innoittavia kuin 200 vuotta sitten, ovat eturintamassa, samoin kaikki muut kuolemattomasta mustasta villasta valkoiseen lampaanvillaan saakka. Vaikkakin laatuja on raaka-ainepulan vuoksi harvoja, ovat ne sitä herkullisempia, voisipa uskoa kudontataidon nuketuaan sodan ajan kehittyneen.

Arkipuvuissa nähdään enimmäkseen karkeita villaisia laatuja, mikä rajoittaa huomattavasti mallin valitsemista niihin. Musta ja valkea yksinään tai yhdessä ovat highest fashion, mutta niiden rinnalla on kaikenlainen väri-ilo muistuttamassa sodan päättymisestä. Mitään penseitä tai hillittyjä kuvioituksia tai väriyhdistelmiä ei suosita, kangasmuoti on rohkeata, yhtä rohkeata kuin nykyisten iltapukujen mallit.

Niin, ollapa vain Suomessakin noita paksuja villakankaita, vaikkapa vanhanaikaisiakin!

Emännille

Pikkujoulukakku.

3 kupp. jauhoja
2 » maitoa
2 tl. leivinpulveria tai hiivaa sakariinia.
Päälle: ½ kupp. voisulaa
½ » sokeria
1 » kaurasuur.

Jauhot, leivinpulveri, sakariini ja maito sekoitetaan taikinaksi ja pannaan voideltuun vuokaan, päälle pannaan seos voisulasta, sokerista ja kaurasuurimoista. Paistetaan kauniin keltaiseksi.

Toscat.

150 g voita
1 kupp. sokeria
3 » kaurasuur.

Voi ja sokeri vaahdoksi, joukkoon sekoitetaan kevyesti kauraryynit. Pienet leivosvuoat voidellaan ja jauhotetaan ja taikinaa pannaan niihin. Paistetaan hyvässä lämmössä. (Vaikeita irroittaa vuoista, hyvä antaa hetken jäähtyä.) Erittäin herkullisia.

Maijan keksit.

50 g voita ½ dl maitoa
½ dl. sokeria 1 ½ » vehnäjä.
1 » perunaj. ½ tl leivinpulv.

Voi ja sokeri vaahdoksi. Joukkoon perunajauhot ja maito. Pienen määrään vehnäjauhoja sekoitetaan leivinjauhe, loput jauhot lisätään. Taikina sekoitetaan hyvin, kaaviloidaan ohueksi, pistellään ja pyöreällä muotilla otetaan kakkuja, jotka paistetaan vaaleiksi.

Muffins I.

4 dl jauhoja 2 dl maitoa
2 tl leivinpulv. 2 rkl sulatettua margariinia
2 rkl sokeria 1 muna.

Jauhot, sokeri ja leivinpulveri sekoitetaan; muna ja sokeri vatkataan ja lisätään taikinaan, lopuksi jäähdytetty, sulatettu margariini. Pienet voidellut vuoat täytetään tällä taikinalla. Paistetaan hyvässä lämmössä n. 12 min.

Muffins II.

2 munaa 2 tl leivinpulv.
1 lasi maitoa vähän sitroonaesanssia
2 rkl voisulaa vehnäjauhoja
1 ½ » sokeria
Kaikki ainekset sekoitetaan hyvin. Paistetaan pienissä, voidelluissa vuoissa.

Peltiparkakku.

7 ½ dl piimää
6 » sokerijuurikassiirappia
2 tl mausteita
½ dl sokeria
vähän sakariinia
3 tl soodaa
n 1 ½ l vehnäjä.

Kaikki ainekset sekoitetaan piimään yllä luetellussa järjestyksessä, sooda jauhoihin sekoitettuna. Paistetaan voidellussa ja korppujauhoitetussa uunipannussa. Paistettuna leikataan neliöiksi.

Joululimppu.

Lämmintä vettä, leipäkannikoita suolaa
anista tai kumiñoita
hiivaa
sokerijuurikassiirappia
ruisjauhoja
vehnäjauhoja.

Kannikat liotetaan vedessä, lisätään hiiva, joka on hierottu suolan kanssa ja mausteet sekä jauhot. Taikina alustetaan hyvin, pannaan kohoamaan, leivotaan limpuiksi. Paistetaan hyvässä uuninlämmössä.

Pikkujouluksi valmistamme maksapihviä!

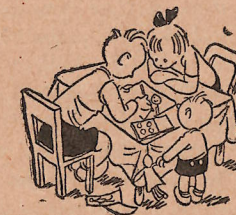
Maksapihviä ilman maksaa.

Raaka peruna jauhetaan myllyssä, joukkoon sekoitetaan vähän verta, jauhettua sipulia, pippuria, suolaa ja vähän vehnäjauhoja. Asetetaan pieniä nokareita pannulle ja paistetaan ruskeaksi. Reunat saavat olla vähän epätasaisia.

Tarjotaan keitettyjen perunoiden ja juureksien kanssa.

Mannapuuroherkku.

Kylmä mannapuuro leikataan viipaleiksi. Korppujauhoihin sekoitetaan vähän sokeria. Puuroviipaleet kieritellään korppujauhoissa, paistetaan ja tarjotaan lämpimänä hillon kanssa.

Lapsille

Poika ja prinsessa

Olipa kerran peikko, jolla oli kolme poikaa. Pojat olivat kovin kilttejä, mutta he eivät halunneet olla peikon luona. Silloin muutti peikko isoimman pojan kotkaksi, joka sai asua korkeimman vuoren huipulla. Toisen pojan peikko muutti valaskalaksi, ja se sai asua meressä. Mutta kun peikon piti muuttaa pieninkin poika, olikin tämä hävinnyt. Poika oli paennut metsään, missä hän kulki ja kulki aina vain eteenpäin.

Matkalla poika kohtasi kaksi jättiläistä. Ensin hän pelästyi, mutta sitten viittasivat jättiläiset hänelle.

— Kuulehan, tahdotko auttaa meitä, sanoi toinen jättiläisistä.

— Kuinka voisin minä, joka olen näin pieni, auttaa teitä, jotka olette noin suuria, sanoi poika.

— Kyllä sinä voit, sanoi toinen jättiläinen. Me riitelemme siitä, kumpi saa tämän hatun, jonka olemme löytäneet.

— Minusta on tyhmää riidellä vanhasta hatusta, sanoi poika.

— Mutta tämä onkin erikoinen hattu, sanoivat jättiläiset. Kun sen panee päähänsä ja toivoo olevansa jossakin, pääsee heti sinne, minne haluaa.

— Vai niin, sanoi poika. Antakaa minulle hattu, niin minä kävelen sen kanssa vähän matkan päähän. Kun huudan, pitää teidän juosta. Se, joka tulee ensiksi minun luokseni, saa hatun.

Jättiläiset suostuivat tuumaan ja antoivat hatun pojalle. Poika pani hatun päähänsä ja lähti. Kun hän oli kulkenut vähän matkaa, hän unohti, että hänellä oli hattu päässään, ja hän sanoi:

— Olisinpa minä Auringon linnassa. Siellä on kaunis prinsessa. Ja juuri kun poika sanoi niin, seisoi hän Auringon linnan edustalla. Hän avasi portin ja astui sisään. Siellä ei ollut yhtään ihmistä. Hän kulki monien huoneiden läpi, kunnes tuli ihan viimeiseen huoneeseen. Siellä istui prinsessa. Mutta hän olikin ruma prinsessa, jolla oli ryppyiset kasvat. Poika tuli tästä hyvin pahoilleen.

— Et kai sinä ole kaunein prinsessa, mitä on olemassa, sanoi hän.

— Kyllä, sanoi prinsessa. Jos otat tuon peilin ja katsot siihen, näet, miltä minä oikeastaan näytän.

Poika katsoi peiliin. Ja hän näki siinä kauniin ja suloisin prinsessan.

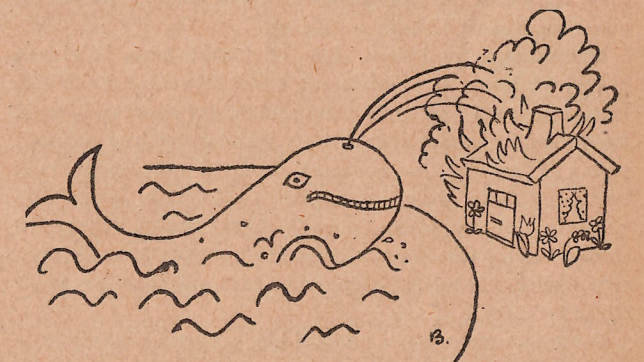
— Kun minä olin pieni, sain lasipallon hyvältä haltijalta. Niin kauan kuin minulla oli lasikuula, olin kaunis, sanoi prinsessa. Mutta eräänä päivänä tuli paha haltijatar ja otti lasikuulan, ja sen jälkeen olen ollut näin ryppyinen kasvoistani.

— Enkö voi auttaa sinua saamaan takaisin lasipallon, kysyi poika.

— Se on hyvin vaarallista, sanoi prinsessa. Mutta voitthan yrittää, jos uskallat. Sinun pitää kulkea, kunnes tulet suurelle niitylle. Siellä on suuri leijona. Jos olet vahvempi kuin leijona, saat nähdä linnun lentävän leijonan suusta. Linnulla on muna nokassaan. Ja sen munan sisällä on lasipallo. Mutta jos lintu vi hastuu ja pudottaa munan maahan, alkaa maa palaa.

— Minä yritän, sanoi poika. Ja niin hän lähti.

Kun hän tuli niitylle, näki hän leijonan, joka nukkui. Kun poika meni lähemmäksi, heräsi leijona. Ja poika alkoi taistella leijonan kanssa. Lopulta tuli leijona niin väsyneeksi, ettei se enää jaksanut. Silloin leijona haukotteli, ja sen suusta lensi ulos lintu. Mutta poika ei ehtinyt pyydystää lintua, sillä silloin tuli kotka, joka oli pojan veli, ja alkoi ahdistaa lintua. Lintu säikähti ja pudotti munan. Muna putosi maahan eräässä tuvassa meren lähellä. Ja tupa alkoi palaa.

Valaskala, joka oli pojan toinen veli, näki sen. Silloin valaskala ruiskutti vettä tuvan päälle, niin että tuli sammui.

Poika voi nyt mennä tupaan, ottaa munan ja särkeä sen. Ja sen sisältä hän löysi lasipallon. Poika kiiruhti takaisin Auringon linnaan ja antoi lasipallon prinsessalle. Heti kun prinsessa otti pallon käteensä, hän tuli taas kauniiksi prinsessaksi ja kaikki rypyt hävisivät.

— Mennään nyt sinun veljesi luokse, sanoi prinsessa. Kun otamme lasipallon mukaan, voimme muuttaa kotkan ja valaskalan taas takaisin pojiksi.

Niin he tekivät. Sitten jäivät kaikki kolme poikaa Auringon linnaan kauniin prinsessan luo asumaan.

EREHTYI.

Ääni puhelimessa: Saisinko tilata huoneen huomiseksi. Nimeni on Vainio.

— Oliko se Mainio?

— Ei. Vaan V niinkuin Ville, A niinkuin Aarne, I niinkuin Iivari, N niinkuin Niilo, I niinkuin Ilona ja O niinkuin Olli.

— Taivas sentään! Millä luulette nämä kaikki mahtuvan yhteen huoneeseen?

IHME- SUKSET

Kaikki kylän pojat ja osa tyttöjäkin, olivat kokoontuneet laskemaan mäkeä Kelovaaran rinteille. Rohkeimmat viikarit laskettelivat kallion huipulta suoraan jyrkintä rinnettä alas, säikkyttä edes siinä olevaa parin metrin korkuista hyppyriäkään. Pienemmät pojat saivat tyytyä tyttöjen seurassa luistamaan loivempaa kylkeä, kaikkein pienimmät sitäkin ainoastaan puolimatkasta.

Laurista tuossa järjestyssä ei ollut mitään järkeä. Tosin oli hänellä suksina ainoastaan tynnörin laudoista itse veistelemänsä laudanpalat, mutta se ei hänen mielestään merkinnyt mitään. Hän olisi kyllä uskaltanut laskea sieltä mistä isommatkin, eikä hän olisi säikähtänyt edes kunnollista kuperkeikkaakaan. Monta kertaa oli hän yrittänyt kiivetä huipulle, ellei muuta varten, niin näyttääkseen, että hän uskalsi, mutta aina olivat isommat pojat karkoittaneet hänet sieltä.

— Katkaiset koipesi vielä, oli ainoa selitys, minkä he olivat suostuneet Laurille antamaan.

Mutta Laurilla oli sisua. Hän oli tänään kerta kaikkiaan päättänyt laskea hyppyrimestä, eikä hän vähällä kummalla peruuttanut päätöstään. Hämärän tultua hän viivytteli maässä, kunnes kaikki toiset olivat ehtineet lähteä koteihinsa syömään pullaa ja hernekeittoa — tämä tapahtui näet ennen kuin korttiannoksista tiedettiin mitään. — Lauri ei kuitenkaan välittänyt ruoasta, ennen kuin olisi saanut kerran, vain yhden ainoan kerran viilettää alas suuresta hyppyristä, voidakseen sitten kerskailla toisille laskeneensa siitä, mistä isotkin pojat olivat laskeneet.

Päästyään mäen päälle potkaisi hän suksensa vauhtiin ja — sulki silmänsä. Tosin ei häntä vielääkään pelottanut, mutta sydämalassa riipaisi niin kummallisesti ja hänestä tuntui kuin olisi hän pudonnut suoraan syvyyteen. Hyppyyriin saakka pysyivät suksat kiltisti ladulla, mutta siinä tuns Lauri omittaisen kouristuksen vatsassaan. Sitä seurasi huimaava lento ja — jossakin paukahti ilkeästi. Suksi oli katkennut ja vasemmassa nilkassa tuntui viiltävä kipu.

Saadessaan tajuntansa takaisin huomasi Lauri vieressään kummallisen, tuskin metrin mittaisen, pitkäpartaisen ukon kumartuneena ylleen. Lauri olisi ehkä säikähtänyt, mutta ukon silmissä oli veikeän ystävällinen ilme, eikä hänen äänensäkkään tuntunut ilkeältä.

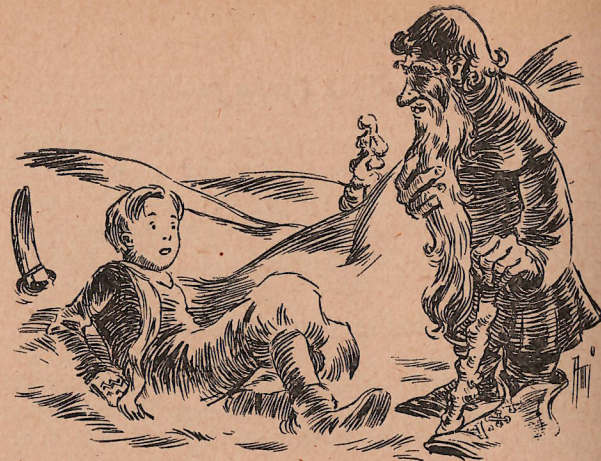
— Taisipa käydä hiukan hullusti, myhäili ukko.

— Kuka sinä olet? kysyi Lauri.

— Minä olen Kelokallion haltia. Tavallisesti en näyttäydä kenellekään, mutta tällaisen tapaturman sattua täytyi minun poiketa vanhoista tavoistani. Olisit muuten voinut palttua kuoliaaksi. Katsotaanhan miten jalalle oikeastaan kävi...

Ukko veti saappaan pois Laurin jalasta ja murahteli jotakin pitkään partaansa. Sitten — niks ja naks — nilkassa tuntui kipeä vihlaus ja — jalka oli terve.

— Pieni nyrjähdys vain, puheli ukko. — Mutta luulen, että minun täytyy antaa sinulle paremmat suksat... Eihän tuollaisilla tynnörinlaudoilla voi parhainkaan mies laskea mäkeä. Tulehan mukaani!

Lauri kiskoi saappaan uudelleen jalkaansa ja nilkutti ukon perästä. Hänen ihmeekseen aukeni hyppyrin alta ovi, jota hän ei ollut aikaisemmin huomannut ja he menivät siitä sisälle, kallion alle.

— Tupani on näin vaatimaton, esitteli ukko, — mutta eihän vanhan kallionhaltian kannata asua palatsissa. Toista on vanhempien veljeni tunturihaltioiden...

Sammalilla verhottua kallioseinää vasten nojallaan seisoi kuitenkin useita pareja mitä oivallisia suksia ja niistä sai Lauri valita parhaat. Hän otti mieleisensä, lyhyet, mutta sirot mäkisukset, joissa oli oikeat suksisiteetkin.

— Osaitpa valita parhaat, kehaisi ukko. — Niillä suksilla voit laskea jyrkimmänkin mäen kaatumatta, kunhan muistat ylhäällä mäen päällä sanoa taikasanan »sessa». Alhaalla sanot saman sanan toisinpäin, siis »asses» ja suksat kiipeävät itsestään takaisin mäen harjalle.

Lauri kiitteli ja sanoi hyvästi.

Seuraavana päivänä alkoi hänen loistava mäenlaskijauransa. Kukaan toinen kylän pojista ei uskaltanut laskea sellaisista paikoista, joista Lauri selvisi kuin leikillä. Pienemmät pojat ihailivat ja isommat kadehtivat häntä, eikä siis ollut ihme, jos Lauri lopulta tulikin ylpeäksi, niin ylpeäksi, ettei ollut mahtua omaan nahkaansa. Koulussakin hän ajatteli ainoastaan mäkiä, eikä viitsinyt seurata opetusta eikä lukea läksyjään. Mitäpä sellaiset hänelle kuuluivat! Olihan hän loistava mäenlaskija ja pääsisi hiukan kasvettuaan varmasti talviolympialaisiin ja saisi sieltä tuoda kotiin kunniaa ja kultaa — vaikka ei osannutkaan laskea muuta kuin mäkeä...

Ylpeys kävi kuitenkin lankeemuksen edellä. Kerran hyppyrimestä laskiessaan ei hän muistanutkaan sanoa taikasanaa ja — rits — kuului ilkeä risahdus, nilkkaa vihlausi ja hän huomasi makaavansa hyppyrin alla, suksi katkenneena ja jalka kipeänä. Varmaankin se oli poikki!

Ympäri oli pilkkosen pimeää ja hän sai maata siinä kauan, ennen kuin isovelji ja isä saapuivat häntä hakemaan. Tuskinpa he olisivat tienneet tulla ollenkaan, ellei Lauri olisi surkealla äänellä huutanut apua.

Nilkka oli kuitenkin ainoastaan nyrjähtänyt, mutta kuitenkin sai Lauri maata monta päivää vuoteessaan, ennen kuin pääsi liikkumaan.

Ihmeellisintä kaikesta oli Laurin mielestä kuitenkin se, että haltian antamat ihmesukset olivat kadonneet ja hänen vieressään olivat ne samat tynnörinlaudankappaleet, joilla hän oli saanut ensimmäisen kuperkaikkansa. Ja vielä ihmeellisempää oli se, että kukaan ei näyttänyt muistavan mitään niistä loistavista voitoista, joita hän oli haltian lahjoittamilla suksilla saavuttanut.

Janne-Seta.

Asuntopula, jonka aikaansaama energiankäyttö on havaittu maassamme monta vertaa suuremmaksi kuin atomipommin jo ennen sanotunlaisen pommin keksimistä, oli jo kaupunkia, maaseutua ja sanomalehtien palstoja räsitetään alkanut levitä ulkolinnakettakin kohti niinkuin pirullinen ja pahansuoinen kolera, eikä minkäänlaisia vastamyrkkyjä ollut saatavissa. Ensimmäiseksi se kolhaisi linnakkeen kahta ainoaa poikamiestä, väapeli Jarraa ja Valantaa.

Heillä oli sangen kaunis ja mukava ja valoisa ja tilava kamari kasarmin päässä, ja se oli heidän keitaansa, elämänsä ilo ja ainainen kaipaus heidän pitkän palveluspäivän päätyttyä toinnuttuaan huomaamaan omankin olemassaolonsa eikä ainoastaan ohjesääntöjen, pölkkypäisten alokkaiden, kurin, kaappitarkastusten ja kaiken muun sellaisen kaman. Heillä oli kummallakin oma hetekanpuolikkaansa, tupakkapöytä, pari tuolia, radio, matto lattialla, lukulamppu ja seinällä yksi taulu, tuntemattoman mestarin »Auringonlasku», joka tänä kortillisena aikana toi synnillisesti mieleen paremmanpuoleisen, joskin raa'anlaisen munakkaan takavuosien helsinkiläisravintolassa. Eikä heillä muuta ollutkaan, lukuunottamatta kodikkuutta ja kessuntuoksua.

Tuossa huoneessa he olivat viettäneet aikoja monia, kunnes nyt, kuin salama pilvettömältä taivaalta, saapui Asuntopula saareen. Se tuli ylhäisenä, häikäilemättömänä, vaatavana, pirullisena, ja sen suurin intohimo oli tarttua poikamiehiin. Väapeli Jarra ja Valanta saivat eräänä iltana linnakkeen päälliköltä käskyn muuttaa johonkin muualle, sillä linnakkeen koneenhoitaja, jonka asunto oli toisessa saareessa, tarvitsi asuntoa työpaikkansa luona, sillä muutenhan hänen töistään ei tullut paljon mitään, kun piti tämän tästä hypätä toisessa saareessa milloin hakemassa puhtaita vaatteita, milloin viemässä likaisia, milloin vaihtamassa vaatteita, milloin taas korjauttamassa vaatteita, ellei nyt sattunut ihan niin pahasti, että täytyi kerrassaan hankkia uusia vaatteita. Linnakkeen

päälliköllä ei ollut halua antaa koneenhoitajan mennä muualle töihin, sillä konemiehiä oli helkkarin huono saada tänne, luonnollisestikin sen tähden, ettei valtio katsonut omien palvelijoittensa haluavan palkankorotusta niinkuin muut ammattilaiset.

Käsky oli käsky ja niinollen noudatettava. Mihin heidän piti muuttaa, kysyi väapeli Jarra vielä linnakkeen päälliköltä. Tämä murahti jotakin epäselvää, joka Jarran mielestä vähän vivahti helvettiin, mutta ihan varma hän ei ollut. Hän kääntyi ympäri ja meni totisena ilmeettämään Valannalle, että tänään oli heidän elämänsä musta päivä, mustempi kuin mustan pörssin hinnasto. Jonka jälkeen he kumpikin kiroisivat ja ajattelivat, kumpaisen puoleen heidän piti kääntyä, Väestönsuojeluliiton vai Koteja kodittomille lapsille.

— Väärä periaate kerrassaan, murisi Valanta synkkänä ja tuijotti saappaitensa kärkiin istuessaan omalla hetekanpuolikkaallaan. — Kun lintu aikoo munia, se tekee ensin pesän, mutta ihminen kun rupeaa munimaan, niin se onkin vähän suurta. Sillä mitä järkeä on sanoa ihmisille: menkää, lisääntykää ja täyrtäkää tämä Suomenmaa, kun ei ole paikkaa, mihin päänsä kallistaisi, puhumattakaan perheestä.

— Ethän sinä ole edes yrittänyt sellaista, kuinka sinä voit sitten puhuaakaan, huomautti Jarra.

— Ja yrittänyt mitä?

— Niin, tuota, mennä naimisiin.

— Se on aivan henkilökohtainen asia, virkahti Valanta nyrpeästi. — Mikset itse ole sitä tehnyt? Nyt sinulla olisi asunto, viisi, kuusi tai jopa kymmenen lasta, ytimääräiset ruoka-annokset, enemmän sokeria, korviketta ja saippuaa, jonotuskortti ja perhelisät ja...

— Kittii kanssa, murahti Jarra. — Mutta sanohan, mihin me luumme oikaistaan?

— Täytyy lähteä tiedustelumatkalle maastoon.

He lähtivät. Oli onneksi kesän alkupuoli, niin että aivan

huutava hukka ei heitä odottanut, joskaan ei ihana tulevaisuuskaan. He tarkastelivat saaren läpikotaisin, katselivat vanhat sodanaikaiset ja luhistumaisillaan olevat korsut, joiden pohjalla oli vettä, puhdistivat päätänsä ja polttivat kessua, syljeksivät ja kirosivat ja olivat kovasti synkällä mielellä.

Oli jo miltei puoliyö, kun he laahustivat kohti kämpppäänsä, tuota kämpppää, josta heidät oli häädetty. Mieli masentuneena he katselivat sen ikkunaa, jonka sivuja paperiverho somasti kehysti. Kadotettu paratiisi, hm, jaa'a.

— Katsotaanpa vielä tuonne, ehdotti Jarra heidän ollessaan vanhan kesäkasarmin kohdalla. Sitä ei viime vuosina ollut käytetty sen huonon kunnan tähden. He työnsivät kiti-sevän oven auki ja astuivat sisään. Katosta paistoi vaalea yötaivas kesäkasarmiin. Irtautuneet lattialankut narisivat heidän jalkojensa alla, jossakin katonrajassa vikisi pääskynen unissaan. He katsoivat kauan aikaa siniseen hämärään, seisoivat, katsoivat ja imivät kessupiippujaan, sitten kääntyivät pois, sulki-ivat oven ja marssivat peräkanaa kotiinsa. Jarra huoautti raskaasti vetäessään saappaat jalastaan, ja tuntui kuin maailman tulevaisuus olisi laskettu hänen hartioittensa kannettavaksi. Valanta katseli »auriongonlaskua» ja ajatteli jälleen, niinkuin monta kertaa aikaisemmin, muna-kasta. Taulussa oli lisäksi tuohenväriset kehykset asianmukaisine mustine pilkkuineen, ja ne lisäsivät suunnattomasti munakkaan herkullisuutta.

— Mikä se oli se kirja, joka me kerran lainattiin, mutta jota me ei luettu? hän kysyi vähän ajan kuluttua.

— Danten Helvetti, vastasi Jarra heittäytyen makuulle, viimeistä yötä tässä poksissa.

— Minä luulen, että minäkin pystyisin tänä yönä kirjoittamaan sellaisen kirjan, aprikoi Valanta piippuaan imeskellen. — Olikohan se Tanttikin häädetty kortteeristaan? Talvella sen pojan kelpasi olla uudessa poksissaan. Oli sillä ainakin lämmin. oli, oli.

Seuraavana aamuna kolme varusmiestä kantoi heidän kalustonsa kasarmiin vinttiin erääseen lukittavaan huoneeseen. Tunnin päästä huone oli tyhjä, Jarra ja Valanta poissa; uuden asukkaan sopi tulla kampeineen sisään milloin tahansa.

Eikäpä mitään kummallista tapahtunutkaan. Kukaan ei tietänyt, missä Jarra ja Valanta asuivat, mutta joka aamu he entiseen säntilliseen tapaansa ilmestyivät palvelukseen, suorittivat sen ja katosivat yhtä liukkaasti kuin voi kuumalta perunalta.

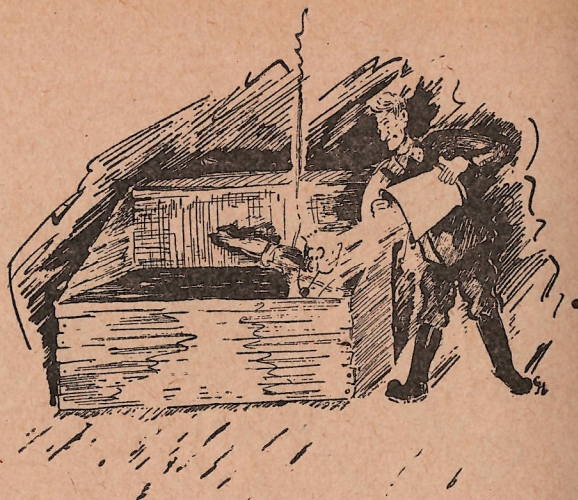
Eräänä päivänä linnakkeen päällikkö tuli kentälle seuraamaan Jarran palvelusta tämän opettaessa alokkaille kiväärin käsittelyä. Aikansa käveltyään kädet selän takana kentän laidassa hän katsahti kysyvästi väpeliin ja hiljakseen käveli tämän luokse.

— Missäs te nykyisin asustelette? En ole huomannut aikaisemmin kysyä sitä.

— Tuollahan me Valannan kanssa tuolla, vastasi Jarra tehden kädellään kahdensadanseitsemänkymmenen asteen kaaren.

— Vai niin, vai siellä, hauska tietää, virkkoi kapteeni ollen vääntää päänsä takaperin seuratessaan väpelin paljon puhuvaa esitystä hänen ja hänen toverinsa asuinpaikasta.

Samana iltana kapteeni oli katselemassa linnakesaarta. Hän kävi urheilukentällä, seisoi vähän aikaa uimalaiturilla, katseli moottoriveneitä ja aaltosten leikkiä niiden luona, silmäili patterien vihreitä ruohorinteitä ja katseli tyytyväisenä lakaistua, saaren halki johtavaa tietä, jonka kummallakin puolella kasvoi solakoita koivuja. Aurinko teki jo laskuaan, kun hän hiljaa käveli asunnolleen. Tien varrella oli harmaa vanha kesäkasarmi. Hän päätti pilkistää, minkälaiseen alennustilaan se oli joutunut, kun ei ollut määrärahoja sen korjaamiseen. Ovi ei ollut oikein auki eikä oikein kiinni, olipahan

vain siinä puolivälissä hänen vetäessään sen kokonaan auki. Aurinko oli jo painunut mereen, ja vanha kesäkasarmi oli hämärätkö. Kun kapteenin silmät tottuivat hämärään, näki hän huonon lattian, reikäisen katon ja harvan seinälaudituksen. Orren ja katon välissä sikitteli uninen pääskynen, lattian alla sirisi heinäsiirikka.

Kesäkasarmissa ei ollut minkäänlaista kalustoa, lukuunottamatta isoa sammiota, joka oli niin laaja, että siinä olisi melkein voinut uittaa hevosta, ja pianolaatikkoa, jonka joku päällikön edeltäjä oli jättänyt saareen. Kapteeni astui lähemmäksi ajatellen saavansa pianolaatikosta hyvän kanilan, oikein kolmikerroksisen.

Hän säpsähti ja katsoi uudestaan. Ei, totta se oli, laatikosta nousi savua. No, ihme-kös, mokomat kuumat päivät, lienee pehkut syttyneet itsestään tuleen. Hän katseli hädissään ympärilleen löytääkseen astian, jossa olisi pysynyt vesi. Ranta oli lähellä, pianhan hän sieltä hakisi vettä ja sammuttaisi palon, sillä eihän tuon vertaisen tähden viitsinyt hälyttää miehistöä ja ruiskua paikalle. Aivan kuin häntä varten oli pianolaatikon vieressä melkein täynnä oleva sanko ja pesuvati. Huolimatonta muuten, että valtion kapineet täällä ajellehtivät, siitä pitää sanoa väpeli Valannalle. Kapteeni otti vesiämpärin ja tyhjensi laatikkoon.

— Ku - kuka perk—?

Laatikosta ponnahti väpeli Jarran naama äkkiä kuin vieteriukko leikkikalusta, ja se naama oli tumma ja vaalea ja monivärinen ja peräti tunteita osoittava.

Kapteenin sydän säksähti pelästyksestä.

— No mutta, väpeli Jarrako se? Mitä kummaa te siellä laatikossa teette? Minä luulin tulipaloksi.

— Herra kapteeni, minä olen tämän laatikon kesäasukas.

— Soo.

— Ja Valanta on tuon tynnyrin asukkaana. Hyvähän täällä nyt, mutta talven aikana taitaa ruveta olemaan vähän niin ja näin, jos vielä yltyy kovia pakkasia pitämään. Mutta ehkä tuota siiheksi saanee jostakin toisen viltin, puheli Jarra harvaksen.

— Ja ettäkö talveksi asumaan? hönkäisi kapteeni silmät pyöreinä.

— Kah, mihinkäs sitä majoittuu, kun poksista pois ajettiin. Vaikka kyllähän tässäkin, kun tuo pehkuja alle ja kupeille. Tuo Valannan kortteeri taitaa olla lämpoisempi, se kun nähkääs, herra kapteeni, on tammipuuta, mutta tämä minun asumukseni pelkkää saksanpetäjää. Eihän se petäjä tammelle.

— Eihän se, ei, virkkoi kapteeni. — Onkos teillä siellä lämmityslaite, kun sieltä savua nousi?

— Kessuahan minä ennen nukkumistani tässä vetelen.

PERTTI PAAKKANEN:

UKKO Macaot TEKEE TESTAMENTIN

Ukko Macaot ei ollut koskaan aikaisemmin tiennyt, että hänellä oli niin paljon sukulaisia. Mutta nyt heitä ilmestyi kuin sieniä sateella ja kaikki he toivottivat hänelle pitkää ikää ja kaikkea maallista hyvää. Ukko Macaot oli hyvin tyytyväinen, että hänestä juuri tällä hetkellä, kun hän teki loppuaan, sittenkin pidettiin näin hyvää huolta.

Mutta nuo sukulaiset — niin. Tätä aikaisemmin hän oli ollut selvillä siitä, että heitä oli vain kaksi. Toinen oli hänen velivainajansa poika *Phil Macaot* ja toinen hänen vaimovainajansa veli *Guy Serment*. Nuori Phil tiesi, että hänellä oli rahoja ja ehkä muutakin maallista, mutta hän ei koskaan ollut pyytänyt sedältään mitään. Ukko Macaot oli häneen hyvin tyytyväinen. Guy Serment taas oli silloin tällöin pistäytynyt hänen luonaan valittamassa vaikeuksiaan ja pyytänyt lainata hieman. Periaatteilleen ja ihmistuntemukselleen uskollisena hän oli lainannut, mutta aina vain puolet siitä, mitä toinen pyysi. Hän ei todellakaan tullut havainneeksi sitä seikkaa, että Guy Serment, lainattuaan häneltä pari kertaa, oli havainnut hänen tapansa ja seuraavilla kerroilla ilman muuta korroittanut summansa niin suuriksi, että hän tiesi niillä läpäisevänsä vaikeudet. Mutta niinpä Serment myöskin oli maksanut lainansa jorkeenkin määräpäivälleen takaisin, mikäli ukko Macaot laskeskeli.

Mutta nuo muutamat sukulaiset. Mikä oli tuo vanha akka, *Simone Letriot*, joka väitti olevansa hänen serkkunsa? Hän ei muistanut nähneensä noita ryppyisiä piirteitä koskaan. Eikä hän sitäpaitsi halunnut omistaa tuollaista sukulaista, joka käytti joka hetki ja joka tilaisuudessa hänestä mitä

— No niin, eipähän tässä sitten kummempaa kuin hyvää yötä vain! Anteeksi, että häiritsin väpeliä yörauhaal. Katsotaanpa syksymmällä asuntoa teille muualta, sillä eihän tämä olekaan oikeastaan kuin kesäasunto, virkkoi kapteeni lähteisään.

— Aivan niin, herra kapteeni!

Syksymmällä katsottiin, ja selvisihän uusi asunto, joten Jarran ei tarvinnut lainata toista makuuhuopaa eikä hankkia pehkuja alleen ja kyljilleen.

kauneimpia superlatiiveja. No, kaikella on tarkoituksensa — niidenkin käyttämisellä, ajatteli ukko Macaot.

Ja sitten tuo *Merennes*. Vai oli hänkin velivainajan poika — avioton sellainen muka. Ikävä juttu. Millä hänestä selviäisi.

Lehtimiehet eivät ole hyviä olemassa, ukko Macaot ajatteli. He olivat saaneet kuulla, että Trancyn kaupungin upporikas mies, Joachim Frances Macaot, oli kuolemankielissä ja että hän parhaillaan laati testamenttia, josta kaupungin eri hyväntekeväisyyslaitokset odottivat hyötyvänsä mahdollisimman paljon. Tuskin uutinen tästä oli ehtinyt lehtiin, kun sukulaisia alkoi saapua. Ukko Macaot käski sijoittaa heidät kaikki ylellisen talonsa yläkertaan, kaikki naiset samaan huoneeseen ja miehet samaan. Mutta niinpä miehiä ei tullutkaan kuin yksi, sillä Phil Macaot oli, samoin kuin Guy Serment, tästä kaupungista ja he asuivat kaupunkiasunnossaan, edellinen eräässä perheessä ja Serment perheineen pienessä talossa kaupungin laidassa.

Ukko Macaot kutsui sukulaisensa koolle. Lääkärisä, pastoriin ja lakimiehensä läsnäollessa hän piti heille pienen puheen.

— Rakkaat sukulaiseni. Luoja on antanut meille täällä maan päällä vain yhden elämän, joka meidän olisi käytettävä mahdollisimman hyvin, jotta emme joutuisi sinne, mihin me kuitenkin nähtävästi kaikki joudumme.

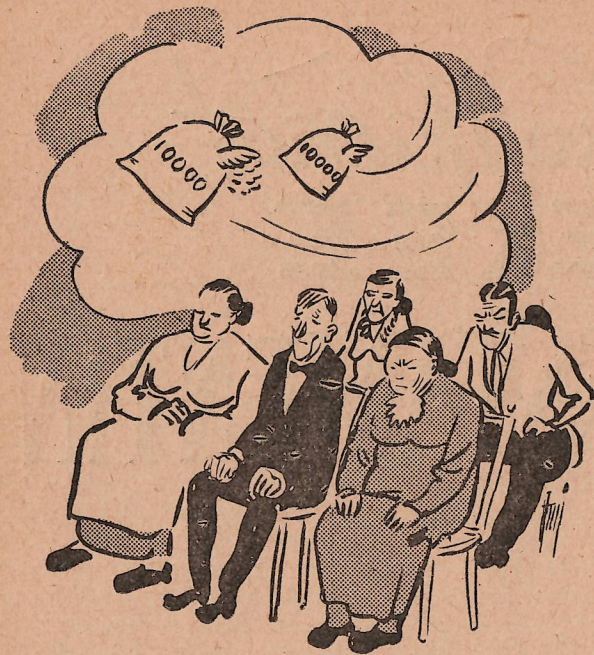
Serkku Simone Letriot kakisiteli kurkkuaan ja oli kiukkuisen näköinen. Hän oli uskonnollinen sielu, eikä hän varmastikaan sallinut, että tällaisesta asiasta puhuttiin näin leikkisessä äänensävyssä.

Mutta Joachim Frances Macaot jatkoi rauhallisena:

— Lääkäriini on nyt minulle ilmoittanut, että elän korkeintaan viikon. Syöpä, joka minua on vaivannut vuosikautia, minun siitä aikaisemmin tietämättä, on sen ajan kuluessa päässyt päämääräänsä. Se tunkeutuu silloin sydämeni oikeanpuoleiseen yläkammioon.

Hän piti pienen tauon. Sukulaiset seisoivat järkyttyneinä paikallaan. Ukko Macaot kääntyi vuoteessaan ja otti yöpöydältä viinikulauksen. Hän tarkkaili sukulaistensa kasvoja ja jatkoi järkkymättömän tyynenä:

— On erittäin ilahduttavaa, että te olette nyt tulleet minua katsomaan. Sydäntäni ilahduttaa vielä kokonaisen viikon se, että näen teidät ympärilläni niin avuliaina ja ystävällisinä. En kertakaikkiaan unohda tätä, vaan muistan teitä niin paljon kuin minulla suinkin on mahdollista.

Simone Letriot ajatteli, kuinka paljon tuo mahtoi jättää hänelle. *Jean Saluset* tuumi, mahtoiko ukko panna yhtään merkille hänen toivomuksiaan sen pienen maatilan saamiseksi, missä oli kymmenen lehmää ja paljon muuta karjaa. *Laurentie Boissot* ajatteli Pariisia, jonne hän hyvin mielellään lähtisi heti tuon körilään kuoltua ja jätettyä hänelle jonkin osuuden, samantekevää minkä, ja *Elisse Pincatotte*, viisikymmenvuotias torimatami, suunnitteli talon ostamista keskikaupungilta. *Phil Macaot* oli rauhallisen näköinen ja *Guy Serment* ajatteli juuri viikon kuluttua lankeavaa vekseliään.

— No niin, ukon ääni kuului jälleen. — Kuten jo sanoin, muistan teitä kaikkia, niinkuin asiaan kuuluukin. Kun testamenttini avataan, saatte kuulla minun viimeiset toivomukseni. Olen elänyt hieman pahasti ja koetan nyt saattaa toisille iloa niissä asioissa, joissa itse olen aiheuttanut toisille aikanaan suuria suruja.

Hän käännähti kyljelleen ja — nukahti. Sukulaiset katsoivat häneen hämmennyksissään. Tohtori riensi kiireesti hänen huokseen. Ukko Macaot oli aivan liikkumatta. Tohtori käski kaikkia poistumaan ja jäi sairaan luo. Kymmenisen minuutin kuluttua hän palasi vierashuoneeseen kasvoiltaan kalpeana. Hän pyysi kaikkia saapumaan ukko Macaotin makuuhuoneeseen.

Kun kuusi sukulaista, kolme miestä ja kolme naista saapuivat vuoteen luo, näkivät he vanhuksen suu avoinna makaavan selällään huoneessaan. Hänen kasvonsa olivat aivan valkoiset.

— Hän on jättänyt meidät, tohtori virkkoi rauhallisena. — Pyydän teitä poistumaan. Minun on annettava kuolintodistus ja siirrettävä hänet odottamaan maahanpanoa.

Sillä lailla kävi ukko Macaotin.

— — —

Seuraavana päivänä kutsui tuomari Lacos sukulaiset ukko Macaotin vierashuoneeseen. Läsä oli myöskin tohtori *Philot*, joka oli ollut läsnä ukko Macaotin elämän sammumishetkellä. Niinikään oli paikalla kaksi vierasta henkilöä, jotka tuomari

oli kutsunut paikalle todistamaan kaiken, mitä täällä nyt tapahtui.

— Joachim Frances Macaot on tehnyt säädöksensä, jonka mukaan hän on jakanut omaisuutensa, tuomari aloitti harkitusti ja nosti pöydällä olevan suuren paperin ja avasi sen.

Sukulaiset vilkaisivat toisiinsa hermostuneina. Tuomari jatkoi:

— Tämän ilmoituksen mukaan hänen omaisuutensa jaetaan ensin kahteen osaan. Toinen puoli käytetään kaupungin hyväntekeväisyystarkoituksiin, toinen puoli jaetaan sukulaisten kesken.

Joku huokasi syvään. Tuomarin yksitoikkoinen ääni kuului edelleen:

— Mutta — hän on asettanut erään ehdon. Ennenkuin omaisuus jaetaan, kunkin sukulaisten on osoitettava kykenevänsä johonkin sellaiseen, joka vaatii uhrauksia ja osoittaa hänen omaavan jaloja luonteenominaisuuksia. Tähän aikaa annetaan kuusi kuukautta. Silloin on omaisuudesta tehty täysi luettelo ja jokainen saa osansa.

— Minkä verran? Simone Letriotin huulilta lipsahti.

— Säädös luetaan kokonaisuudessaan vasta kuuden kuukauden kuluttua. Minulla ei ole valtaa sanoa enempää, tuomari virkkoi kuivakiskoisesti.

Hän sulloi paperit laukkuunsa ja lähti. Sukulaiset töllistelivät hieman toisiaan ja olivat hämmennyksissään. Kuka selvittäisi sen, ken heistä olisi sen arvoinen, mitä vainaja oli toivonut? Merkillistä.

He luikkivat yksitellen tiehensä ja palasivat tasan kuuden kuukauden kuluttua takaisin kuulemaan loppusäädöstä. Tuomari Lacos silmäili heitä ja otti salkustaan esiin jälkisäädöksen. Hän kohotti sen ylös ja luki:

»Täten ilmoitan minä, Joachim Frances Macaot, täyssissä ruumiin ja sielun voimissa, että haluan sittenkin jättää koko omaisuuteni Trancyn kaupungin köyhäinhuoltolautakunnalle, jotta he voisivat saattaa minut kunnialla haudata. Olen menettänyt viime päivinä kaiken, mitä minulle on ollut, eikä sukulaissilleni jää yhtään mitään. — Joachim Frances Macaot.»

Sukulaiset hävisivät heti talosta. Seuraavana päivänä saapui Phil Macaot kaupungin köyhäinhuoltolautakuntaan ja pyysi saada puhutella sen puheenjohtajaa. Tämä tuli hänen luokseen sangen hämmästyneen näköisenä.

— Haluaisin haudata omalla kustannuksellani Joachim Macaotin, Phil virkkoi. — En halua, että kaupunki kustantaa hänen hautauksensa.

Puheenjohtaja hymyili ja kehoitti häntä odottamaan. Hän meni erälle ovelle ja aukaisi sen. Joachim Frances Macaot astui veljenpoikansa eteen ilmielävänä. Phil oli hämmästynyt.

— Mm-mitä tämä on?

— Huh-huh, sanoi ukko Macaot. — Vihdoinkin pääsin eroon noista syöpäläisistä, jotka kättivät omaisuuttani! Olet onnen poika, Phil. Me jaamme yhdessä kaiken, mitä minulla on.

— Mutta — entä nuo sukulaiset, nuo toiset...?

Ukko Macaot huitaisi kädellään.

— Ei mitään heistä, ei mitään. Eivät he ole sukulaisia. Otin itse tänä aikana selvää heistä. Vain sinä olet, laillinen ja lihallinen. Tosin en voi todistaa sitä myöskään, etteivätkö he olisi. Mutta sitä olit ainoa, joka joskus muistit minua sairautena ollessani. Muut eivät paljonkaan. Serment lypsi minua vuosikaudet. Tiesin, että hän petti minua. Mutta nyt — nyt minä haluan syötävää. Ja tämän jälkeen me teemme yhdessä uuden testamentin.

Hän tarttui Philiä kainalosta ja vei hänet mukanaan.

Magnesiumia merestä

Englantilainen ratkaisu kipeään raaka-ainepulaan

Magnesium ei ole ainoastaan muuan tärkeimmistä metalleista, jota tarvitaan sodankäynnissä lentokoneisiin, palopommeihin jne. — vaan sitä käytetään myös rauhan aikana keveänä metallina useaan tarkoitukseen koneiden vai-poista golfmailloihin asti. Magnesium ei koskaan esiinny puhtaana, mutta runsautensa suhteen se on kuudes metalli maailmassa. Seuraavassa artikkelissa J. Allan Cash kuvaa, miten Englanti on saanut magnesiumia merestä sodan aikana.

Magnesium, tuo hopeanhoitoinen jauhe, jota aikaisemmin käytettiin valokuvattaessa sisällä, on nyt muuan tärkeimmistä sodan aikana käytetyistä metalleista. Lentokoneet on tehty magnesiumista, johon on sekoitettu muita metalleja. Se muodostaa pääaineksen palopommeissa, ja sitä käytetään valaisimena kiväärinluodeissa ja kranaateissa. Kuitenkaan magnesium ei ole vain sodan metalli, vaan sitä käytetään mitä moninaisimmissa rauhanaikaisissa hyödykkeissä.

Englantilainen kemisti Sir Humphrey Davy oli ensimmäinen, joka pelkisti metallin v. 1808, noin 16 vuotta ennenkuin aluminium pelkistettiin. Kuitenkin aluminium on paljon helpommin saatettavissa kauppamarkkinoille, ja sitä ruvettiin senvuoksi aikaisemmin käyttämään rakenteisiin. Magnesium on painoltaan ainoastaan 2/3 aluminiumin painosta ja 1/4 raudan painosta. Se on pehmeää metallia ja mekaanisesti heikkoa, mutta yhdistettynä sellaisiin metalleihin kuin aluminiumiin, kupariin, mangaaniin tai sinkkiin se saadaan erittäin kestäväksi.

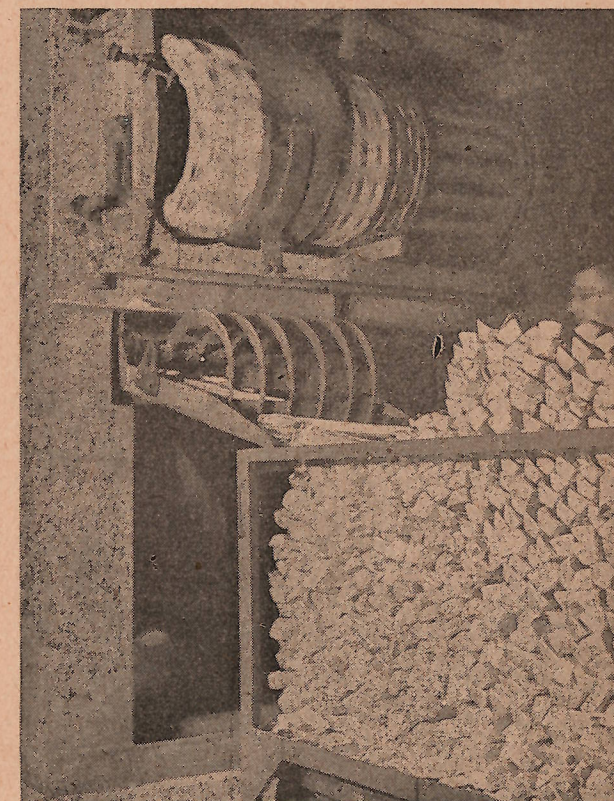
Ennen sotaa Englanti tuotti ulkomailta melkein kaiken magnesiumin, mitä se tarvitsi teollisuutensa käyttöön. Siihen aikaan tarve ei ollut suuri, mutta v. 1939 magnesiumista tuli eräs Englannin sotateollisuuden tärkeimpiä metalleja. Tyydyttääkseen tehtaiden yhä kasvavan magnesiumin tarpeen ja koska saksalaiset sukellusveneet olivat vaikeuttaneet ulkomailta tapahtuvaa tuontia, englantilaisten oli löydettävä uusi lähde. Tämä lähde oli heidän oman maansa kynnysellä — meressä. Englantilaiset insinöörit ja tiedemiehet ryhtyivät heti työhön kehittämään menetelmän tämän kallisarvoisen metallin saamiseksi merivedestä. Heidän työnsä tuloksena on, ettei Englannin enempää kuin Yhdysvaltainkaan ole tarvinnut kärsiä tämän ensiarvoisen tärkeän metallin puutetta.

Meriveden suola sisältää tavallisen suolan lisäksi kahta kemiallista ainetta, magnesiumkloridia ja magnesiumsulfaattia, ja juuri näistä kahdesta saadaan magnesiumia. Kun kalkkia sekoitetaan meriveteen, syntyy kemiallinen reaktio, joka muuttaa magnesiumsulolat magnesiumoksidiksi. Tämä ei liukene veteen, vaan muodostuu valkeaksi sakaksi astian pohjalle. Jos tämä sakka kootaan ja kuivataan, saadaan valkeaa jauhetta, jota tavallisesti kutsutaan magnesiaksi, ja jota käytetään hammastahnan ja vatsapulverien valmistukseen. Kuitenkin samasta aineesta saatiin metallia, joka teki mahdolliseksi tuhansien brittiläisten pommittajien ensimmäiset ilmahyökkäykset, jotka saattoivat vihollisen kaupungit raunioiksi.

(Jatkuu siv. 363)

Valtava saostussäiliö, jossa meriveteen lisätään kalkkia. Tämä on ensimmäinen vaihe valmistettaessa magnesiumia merivedestä.

Sekoitusammioiden, kuivatusuunien, kloorikaasutuksen ja sähkökäsittelyn jälkeen sula metalli tulee valumuoteissa käytyään valuiina harkkoina odottavaan työntövaunuun.